

Lectio Divina segédanyag

Szentmise **evangéliumi** szakaszaihoz
LELKIPÁSZTOROK – HITOKTATÓK – VILÁGIAK számára

Szerkesztési munka végrehajtói:

Biblikus nézőpont:

Asztalos Gábor, Geizselhardt Sára,
Nyúl Viktor,

Liturgikus nézőpont

Mohay Réka

Patrisztikus nézőpont

Görföl Tibor, Haász Rebeka Anna,
Rácz Dávid,

Pedagógiai nézőpont:

Csonka Laura

Szemlélődési nézőpont

Mohay Réka, Rácz Édua Anna

Szerkesztő

Rácz Édua Anna

Tanítóhivatali nézőpont

Révai László,
Szabóné Nagy Katalin

Zenei nézőpont

Csonka Laura, Harag Márton,
Mohay Réka

Lektori szolgálatot teljesítettetek:

Biblikus nézőpont:

Kocsis Imre, Nyúl Viktor,

Liturgikus nézőpont

Nyúl Viktor

Nyelvi helyesség

Nagy Éva Anna,

Patrisztikus nézőpont

Görföl Tibor

Pedagógiai nézőpont:

Sipos Edit

Szemlélődési nézőpont

Nyúl Viktor

Tanító hivatali nézőpont

Nyúl Viktor

Zenei nézőpont

Csiszér László

Krisztus Király vasárnapja

Mt 25,31-46

+ EVANGÉLIUM Szent Máté könyvéből

Helyet foglal dicsőséges trónusán, és szétválasztja őket.

Abban az időben Jézus így szólt tanítványaihoz: Amikor az Emberfia eljön az ő dicsőségében, összes angyalának kíséretében, és helyet foglal dicsőséges trónusán, akkor minden nemzet összesereglik előtte, ő pedig elválasztja őket egymástól, miként a pásztor elválasztja a juhokat a kosoktól; a juhokat a jobbjára állítja, a kosokat pedig a baljára. Azután a király így szól a jobbán állókhoz: „jőjjetek, Atyám áldottai, vegyétek birtokba a világ kezdetétől nektek készített országot! Mert éhes voltam és ti ennem adtatok; szomjas voltam, és ti innom adtatok; idegen voltam, s ti befogadtatok; ruhátlan voltam, és ti betakartatok; beteg voltam, és ti fölkerestetek; börtönben voltam, és ti meglátogattatok!” Erre megkérdezik tőle az igazak: „Uram, mikor láttunk téged éhezni, hogy enni adtunk volna neked, vagy szomjazni, hogy inni adtunk volna? Mikor láttunk idegenként, hogy befogadtunk volna, vagy ruhátlanul, hogy betakartunk volna téged? Mikor láttunk betegen vagy börtönben, hogy meglátogattunk volna?” Akkor a király így felel: „Bizony, mondom nektek: Amit e legkisebb testvéreim közül eggyel is tettetek, velem tettétek!” Ezután a balján állókhoz szól: „Távozzatok tőlem, ti átkozottak, az örök tűzre, amely az ördögnek és angyalainak készült. Mert éhes voltam, és nem adtatok nekem enni; szomjas voltam, és nem adtatok inni; idegen voltam, s nem fogadtatok be; ruhátlan voltam, és nem takartatok be; beteg voltam és börtönben sínylődtem; s ti nem látogattatok meg engem!” Erre ők is megkérdezik: „Uram, mikor láttunk téged éhezni vagy szomjazni, idegenként vagy ruhátlanul, betegen vagy börtönben, és nem siettünk a segítségedre?» Ő pedig ezt feleli majd nekik: „Bizony, mondom nektek: Amit e legkisebbek egyikével nem tettetek, velem nem tettétek!» Ezek akkor az örök büntetésre mennek, az igazak pedig az örök életre.

Ezek az evangélium igéi.

1. Lectio – olvasás

1.1. Biblikus vonal

1.1.1. Görög szöveg szó szerinti fordítása

31 Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ πάντες οἱ ἄγγελοι μετ’ αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ·

Amikor pedig eljön az Emberfia a dicsőségében, és minden angyal vele együtt, akkor helyet fog foglalni a dicsőséges trónján:

32 καὶ συναχθήσονται ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἀφορίσει αὐτοὺς ἀπ’ ἀλλήλων, ὥσπερ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων,

és oda fognak gyűjteni elé a népek mind, és el fogja választani őket egymástól, amint a pásztor elválasztja a juhokat a kecskéktől,

33 καὶ στήσει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ εὐωνύμων.

és egyrészt a juhokat a jobbára fogja állítani, a kecskéket pedig balra.

34 τότε ἐρεῖ ὁ βασιλεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, Δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρὸς μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου.

Akkor fogja mondani a király a jobbán állóknak: „Rajta, Atyám áldottai, örököljétek a világ kezdetétől nektek készített királyságot.

35 ἐπείνασα γὰρ καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα καὶ ἐποτίσατέ με, ξένος ἦμην καὶ συνηγάγετέ με,

Éhes voltam ugyanis, és enni adtatok nekem, szomjas voltam, és innom adtatok, idegen voltam, és befogadtatok házatokba engem,

36 γυμνὸς καὶ περιεβάλετέ με, ἡσθένησα καὶ ἐπεσκεψασθέ με, ἐν φυλακῇ ἦμην καὶ ἤλθατε πρὸς με.

mezítelen (voltam), és felöltöztettetek engem, beteg voltam, és meglátogattatok engem, börtönben voltam, és eljöttetek hozzám.”

37 τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι λέγοντες, Κύριε, πότε σε εἶδομεν πεινῶντα καὶ ἐθρέψαμεν, ἢ διψῶντα καὶ ἐποτίσαμεν;

Akkor felelni fogják neki az igazak mondva: „Urunk, mikor láttunk téged éhesnek, és tápláltunk, vagy szomjasnak és adtunk inni?

38 πότε δέ σε εἶδομεν ξένον καὶ συνηγάγομεν, ἢ γυμνὸν καὶ περιεβάλομεν;

Mikor láttunk pedig téged idegennek, és házukba befogadtunk, vagy mezítelennek, és felöltöztettünk?

39 πότε δέ σε εἶδομεν ἀσθενοῦντα ἢ ἐν φυλακῇ καὶ ἤλθομεν πρὸς σε;

Mikor láttunk pedig téged betegnek vagy börtönben, és eljöttünk hozzád?”

40 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς ἐρεῖ αὐτοῖς, Ἄμην λέγω ὑμῖν, ἐφ’ ὅσον ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν **ἐλαχίστων**, ἔμοι ἐποιήσατε.

És felelve a király fogja mondani nekik: „Bizony mondom nektek, ahányszor tettetek egynek ezen legkisebb testvéreim közül, nekem tettétek.”

41 Τότε ἐρεῖ καὶ τοῖς ἐξ εὐωνύμων, Πορεύεσθε ἀπ’ ἐμοῦ {οἱ} καταπραμένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον τὸ ἠτοιμασμένοι τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ.

És akkor fogja mondani a bal oldalt állóknak: „Menjetek el tőlem átkozottak az ördögnek és az angyalainak készített örök tűzre.

42 ἐπέινασα γὰρ καὶ οὐκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα καὶ οὐκ ἐποτίσατέ με,

Éhes voltam ugyanis, és nem adtatok enni nekem, szomjas voltam, és nem adtatok innom,

43 ξένος ἤμην καὶ οὐ συνηγάγετέ με, γυμνὸς καὶ οὐ περιεβάλετέ με, ἀσθενῆς καὶ ἐν φυλακῇ καὶ οὐκ ἐπεσκεψασθέ με.

idegen voltam, és nem fogadtatok be házatokba engem, mezítelen (voltam), és nem öltöztettetek fel engem, beteg (voltam) s börtönben, és nem látogattatok meg engem.”

44 τότε ἀποκριθήσονται καὶ αὐτοὶ λέγοντες, Κύριε, πότε σε εἶδομεν πεινῶντα ἢ διψῶντα ἢ ξένον ἢ γυμνὸν ἢ ἀσθενῆ ἢ ἐν φυλακῇ καὶ οὐ διηκονήσαμεν σοι;

Akkor felelni fogják azok mondva: „Urunk, mikor láttunk téged éhezőnek, vagy szomjazónak, vagy idegennek, vagy mezítelennek, vagy betegnek, vagy börtönben, és nem szolgáltunk neked?”

45 τότε ἀποκριθήσεται αὐτοῖς λέγων, Ἄμην λέγω ὑμῖν, ἐφ’ ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν **ἐλαχίστων**, οὐδὲ ἔμοι ἐποιήσατε.

Akkor felelni fogja nekik mondva: „Bizony mondom nektek, ahányszor nem tettetek egynek ezen legkisebbek közül, nekem nem tettétek.”

46 καὶ ἀπελεύσονται οὗτοι εἰς κόλασιν αἰώνιον, οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.

És ezek el fognak távozni az örök büntetésre, az igazak pedig az örök életre.

1.1.2. Legfontosabb magyar fordítások

Nova Vulgata	Szent István Társulati Biblia	Jeromos fordítás	Békés-Dalos Újszövetségi Szentírás	Károli Gáspár revidált fordítása	Simon Tamás László O.S.B. Újszövetség-fordítása
<p>³¹Cum autem venerit Filius ho- minis in gloria sua, et omnes angeli cum eo, tunc sedebit super thro- num gloriae suae.</p>	<p>³¹Amikor eljön dicsőségében az Emberfia és vele minden angyal, helyet foglal főnséges trónján.</p>	<p>³¹Amikor az Emberfia eljön dicsőségében, és vele együtt az angyalok mindnyájan, akkor leül majd dicsőséges trónjára. <small>(MTörv 33,2)</small></p>	<p>³¹Mikor eljön dicsőségében az Emberfia, s vele mind az angyalok, helyet foglal dicsőséges trónján.</p>	<p>³¹Mikor pedig eljő az embernek Fia az ő dicsőségében, és ő vele mind a szent angyalok, akkor beül majd az ő dicsőségének királyiszekébe.</p>	<p>³¹Amikor dicsőségében eljön az Emberfia, és vele mind az angyalok, akkor majd leül dicsősége trónjára.</p>
<p>³²Et congregabuntur ante eum omnes gentes; et separabuntur ab invicem, sicut pastor segregat ovem ab haedis, ³³et statuet oves quidem ad dextris suis, haedos autem ad sinistras.</p>	<p>³²Elébe gyűlnek mind a nemzetek, ő pedig különválasztja őket egymástól, ahogy a pásztor különválasztja a juhokat a kosoktól. ³³A juhokat jobbjára állítja, a kosokat pedig baljára.</p>	<p>³²Összegyűjtenek elője minden nemzetet, ő pedig elválasztja őket egymástól, ahogyan a pásztor elválasztja a juhokat a kecskéktől. ³³A juhokat a jobbjára állítja, a kecskéket pedig a baljára.</p>	<p>³²Elébe gyűlnek az összes nemzetek. Ő pedig elválasztja őket egymástól, mint ahogy a pásztor elválasztja a juhokat a kosoktól. ³³A juhokat jobbjára állítja, a kosokat pedig baljára.</p>	<p>³²És elébe gyűjtetnek mind a népek, és elválasztja őket egymástól, miként a pásztor elválasztja a juhokat a kecskéktől. ³³És a juhokat jobb keze felől, a kecskéket pedig bal keze felől állítja.</p>	<p>³²Összegyűjtenek majd eléje minden népet, ő pedig elválasztja őket egymástól, ahogy a pásztor elválasztja a juhokat a kecskéktől. ³³A juhokat a jobbjára, a kecskéket pedig a baljára állítja.</p>
<p>³⁴Tunc dicet Rex his, qui ad dextram eius sunt: „Venite, benedicti Patris mei; possidetis pariter regnum a constitutione mundi.</p>	<p>³⁴Aztán így szól a király a jobbján állókhöz: „Jöjjetek, Atyám áldottai, vegyétek birtokba a világ kezdetétől nektek készített országot!”</p>	<p>³⁴Akkor a király így szól a jobbján állóknak: „Jöjjetek, Atyám áldottai, vegyétek birtokba az országot, amely nektek készült a világ teremtése óta.</p>	<p>³⁴Aztán így szól a király a jobbján állókhöz: „Jöjjetek, Atyám áldottai! Vegyétek birtokba a világ kezdetétől nektek készített országot,</p>	<p>³⁴Akkor ezt mondja a király a jobb keze felől állóknak: „Jertek, én Atyámnak áldottai, örököljétek ezt az országot, a mely számotokra készített a világ megalapítása óta.</p>	<p>³⁴Akkor így szól a király a jobbján állókhöz: „Jöjjetek, Atyám áldottai, és vegyétek örökül a világ kezdetétől számotokra készített országot.</p>

<p>³⁵Esurivi enim, et dedistismihimanduca re; sitivi, et dedistismihibibere; hospeseram, et collegistisme; ³⁶nudus, et operuistisme; infirmus, et visitastisme; incarcerationam, et venistis ad me”.</p>	<p>³⁵Éhes voltam, és adtatok ennem. Szomjas voltam, és adtatok innom. Idegen voltam, és befogadtatok. ³⁶Nem volt ruhám, és felruháztatok. Beteg voltam, és meglátogattatok. Börtönben voltam, és fölkerestetek.</p>	<p>³⁵Mert éheztem és ennem adtatok, szomjaztam és innom adtatok, idegen voltam és befogadtatok engem, ³⁶mezítelen voltam és felöltöztettetek, beteg voltam és meglátogattatok, fogságban voltam és eljöttetek hozzám.’</p>	<p>³⁵mert éheztem és ennem adtatok, szomjaztam és innom adtatok, vándor voltam és befogadtatok, ³⁶mezítelen és fölruháztatok, beteg voltam és meglátogattatok, börtönben voltam és fölkerestetek.</p>	<p>³⁵Mert éheztem, és ennem adtatok; szomjúhoztam, és innom adtatok; jövevény voltam, és befogadtatok engem; ³⁶Mezítelen voltam, és megruháztatok; beteg voltam, és meglátogattatok; fogoly voltam, és eljöttetek hozzám.</p>	<p>³⁵Mert éheztem, és ennem adtatok, szomjaztam, és innom adtatok, jövevény voltam, és befogadtatok, ³⁶mezítelen voltam, és felruháztatok, beteg voltam, és meglátogattatok, börtönben voltam, és felkerestetek.”</p>
<p>³⁷Tunc respondebunteiiustidi centes: “Domine, quando te vidimusesurientem et pavimus, autsitientem et dedimustibipotum?</p>	<p>³⁷Erre megkérdezik az igazak: Uram, mikor láttunk éhesen, hogy enned adtunk volna, vagy szomjasan, hogy innod adtunk volna?</p>	<p>³⁷Akkor az igazak megkérdezik majd tőle: ‘Uram, mikor láttunk téged éhezni, és tápláltunk téged, vagy szomjazni és inni adtunk neked?’</p>	<p>³⁷Erre megkérdezik az igazak: Uram, mikor láttunk éhesnek, hogy tápláltunk volna, vagy szomjasnak, hogy inni adtunk volna?</p>	<p>³⁷Akkor felelnek majd neki az igazak, mondván: Uram, mikor láttuk, hogy éheztél, és tápláltunk volna? vagy szomjúhoztál, és innod adtunk volna?</p>	<p>³⁷Akkor így válaszolnak neki az igazak: „Uram, mikor láttunk téged éhezni, és adtunk neked enni, vagy szomjazni, és adtunk neked inni?”</p>
<p>³⁸Quando autem te vidimushospitem et collegimus, autnudum et cooperuimus?</p>	<p>³⁸Mikor láttunk idegenként, hogy befogadtunk volna?</p>	<p>³⁸Mikor láttunk mint idegent, és befogadtunk, vagy mezítelenül, és felöltöztettünk téged?</p>	<p>³⁸Mikor láttunk vándornak, hogy befogadtunk volna, vagy mezítelenül, hogy felruháztunk volna?</p>	<p>³⁸És mikor láttuk, hogy jövevény voltál, és befogadtunk volna? vagy mezítelen voltál, és felruháztunk volna?</p>	<p>³⁸Mikor láttunk jövevénynek, és fogadtunk be, vagy mezítelennek, és ruháztunk fel?</p>
<p>³⁹Quando autem te vidimusinfirmumauti ncarcere et venimus ad te?”.</p>	<p>³⁹Mikor láttunk betegen vagy börtönben, hogy meglátogathattunk volna?</p>	<p>³⁹Mikor láttunk betegen vagy fogságban, és meglátogattunk téged?’</p>	<p>³⁹Mikor láttunk betegen vagy börtönben, hogy fölkerestünk volna?</p>	<p>³⁹Mikor láttuk, hogy beteg vagy fogoly voltál, és hozzád mentünk volna?</p>	<p>³⁹Mikor láttunk betegen vagy börtönben, és mentünk el hozzád?”</p>
<p>⁴⁰Et respondens Rex dicetillis:</p>	<p>⁴⁰A király így felel: Bizony mondom</p>	<p>⁴⁰A király így válaszol majd nekik:</p>	<p>⁴⁰A király pedig így felel: Bizony</p>	<p>⁴⁰És felelvén a király, azt mondja majd</p>	<p>⁴⁰A király így felel majd nekik: „Bizony,</p>

<p>“Amendicovobis: Quamdiufecistisuni de hisfratribusmeismini mis, mihifecistis”.</p>	<p>nektek, amit e legkisebb testvéreim közül eggyel is tettetek, velem tettétek.</p>	<p>‘Bizony, mondom nektek: amikor megtettétek ezt egynek e legkisebb testvéreim közül, nekem tettétek.’</p>	<p>mondom nektek: amit e legkisebb testvéreim közül eggyel is tettetek, velem tettétek. Azután így szól a balján állókhoz:</p>	<p>néki: Bizony mondom néktek, a mennyiben megcselekedtétek eggyel az én legkisebb atyámfiái közül, én velem cselekedtétek meg.</p>	<p>mondom nektek, amikor ezeket tettétek akár csak eggyel is a legkisebb testvéreim közül, velem tettétek.”</p>
<p>⁴¹Tunc dicet et his, qui a sinistriserunt: “Discedite a me, maledicti, inignemaeternum, qui praeparatus est Diabolo et angeliseius.</p>	<p>⁴¹Ezután a balján állókhoz is szól: Távozzatok szíнем elől, ti átkozottak, az örök tűzre, amely az ördögnek és angyalainak készült.</p>	<p>⁴¹Ezután a balján levőknek ezt fogja mondani: ‘Távozzatok tőlem, átkozottak, az örök tűzre, amely az ördögnek és az ő angyalainak készült.</p>	<p>⁴¹Távozzatok tőlem átkozottak az örök tűzre, amely az ördögnek és angyalainak készült,</p>	<p>⁴¹Akkor szól majd az ő bal keze felől állókhoz is: Távozzatok tőlem, ti átkozottak, az örök tűzre, a mely az ördögöknek és az ő angyalainak készítettet.</p>	<p>⁴¹Akkor szól a balján állókhoz is: „Távozzatok tőlem, átkozottak, az ördögnek és angyalainak készített örök tűzre.</p>
<p>⁴²Esurivi enim, et non dedistismihimanduca re; sitivi, et non dedistismihipotum;</p>	<p>⁴²Mert éhes voltam, s nem adtatok ennem. Szomjas voltam, s nem adtatok innom.</p>	<p>⁴²Mert éheztem és nem adtatok enni, szomjaztam és nem adtatok inni,</p>	<p>⁴²mert éheztem, de ennem nem adtatok, szomjaztam, de innom nem adtatok,</p>	<p>⁴²Mert éheztem, és nem adtatok ennem; szomjúhoztam, és nem adtatok innom;</p>	<p>⁴²Mert éheztem, és nem adtatok ennem, szomjaztam, és nem adtatok innom,</p>
<p>⁴³hospes eram, et non collegistisme; nudus, et non operuistisme; infirmus et incarceration, et non visitastisme”.</p>	<p>⁴³Idegen voltam, s nem fogadtatok be. Nem volt ruhám, s nem ruháztatok fel. Beteg és fogoly voltam, s nem jöttetek el meglátogatni.</p>	<p>⁴³idegen voltam és nem fogadtatok be, mezítelen voltam és nem öltöztettetek föl, beteg voltam és fogságban, és nem látogattatok meg engem.’</p>	<p>⁴³vándor voltam, de be nem fogadtatok, mezítelen, de föl nem ruháztatok, beteg voltam és börtönben, de föl nem kerestetek.</p>	<p>⁴³Jövevény voltam, és nem fogadtatok be engem; mezítelen voltam, és nem ruháztatok meg engem; beteg és fogoly voltam, és nem látogattatok meg engem.</p>	<p>⁴³jövevény voltam, és be nem fogadtatok, mezítelen voltam, és fel nem ruháztatok, beteg voltam, börtönben voltam, és nem látogattatok meg.”</p>
<p>⁴⁴Tunc respondebunt et ipsidicentes:</p>	<p>⁴⁴Ekkor ezek is megkérdezik: Uram,</p>	<p>⁴⁴Erre azok is megkérdezik: ‘Uram,</p>	<p>⁴⁴Erre azok is megkérdezik: Uram,</p>	<p>⁴⁴Akkor ezek is felelnek majd néki,</p>	<p>⁴⁴Akkor ezek is így válaszolnak neki:</p>

<p>“Domine, quando te vidimusesurientemautsitientemauthospitemautnudumautinfirmumvelincarcere et non ministravimustibi?”.</p>	<p>mikor láttunk éhesen vagy szomjasan, idegenként vagy ruhátlanul, betegen vagy börtönben, s nem voltunk szolgálatodra?</p>	<p>mikor láttunk téged éhezni vagy szomjazni, mint idegent vagy mezítelenül, betegen vagy a fogságban, és nem szolgáltunk neked?”</p>	<p>mikor láttunk éhesnek vagy szomjasnak, vándornak vagy mezítelenül, betegen vagy börtönben, és nem szolgáltunk neked?”</p>	<p>mondván: Uram, mikor láttuk, hogy éheztél, vagy szomjúhoztál, vagy hogy jövevény, vagy mezítelen, vagy beteg, vagy fogoly voltál, és nem szolgáltunk volna neked?”</p>	<p>„Uram, mikor láttunk téged éhezni vagy szomjazni, jövevénynek vagy mezítelennek, betegen vagy börtönben, amikor nem szolgáltunk neked?”</p>
<p>⁴⁵Tunc respondebit illis dicens: “Amendicovobis: Quamdiu non fecistis uni de minimis his, nec mihi fecistis”.</p>	<p>⁴⁵Erre majd ezt feleli: Bizony mondom nektek, amit a legkisebbek valamelyikével nem tettétek, velem nem tettétek.</p>	<p>⁴⁵Akkor ő így felel majd nekik: ‘Bizony, mondom nektek: amikor nem tettétek meg ezt egynek e legkisebbek közül, nekem nem tettétek meg.’</p>	<p>⁴⁵Ő azonban így felel: Bizony mondom nektek: amit nem tettétek eggyel is e legkisebbek közül, velem nem tettétek.</p>	<p>⁴⁵Akkor felel majd nekik, mondván: Bizony mondom nektek, a mennyiben nem cselekedtétek meg eggyel eme legkisebbek közül, én velem sem cselekedtétek meg.</p>	<p>⁴⁵Akkor így felel nekik: „Bizony, mondom nektek, amikor nem tettétek meg ezeket eggyel a legkisebbek közül, velem nem tettétek meg.”</p>
<p>⁴⁶Et ibunthi insupplicium aeternum, iustiautem invitamaeternam”.</p>	<p>⁴⁶Ezek örök büntetésre mennek, az igazak meg örök életre.”</p>	<p>⁴⁶És elmennek majd, ezek az örök gyötrelemre, az igazak pedig az örök életre.«</p>	<p>⁴⁶Ezek örök büntetésre jutnak, az igazak pedig örök életre.</p>	<p>⁴⁶És ezek elmennek majd az örök gyötrelemre; az igazak pedig az örök életre.</p>	<p>⁴⁶És ezek az örök büntetésre mennek, az igazak pedig az örök életre.</p>

1.1.3. Szöveg behatárolása

A szakasz Jézus utolsó nagy beszédének (Mt 24-25) utolsó epizódja, ami a tíz szűzről (Mt 25,1-13), illetve a talentumokról (Mt 25,14-30) szóló példabeszédeket követi. Ezután az evangélista arról

számol be, hogy miután az Úr befejezte összes tanítását hamarosan bekövetkező kereszthaláláról szól tanítványainak (Mt 26,1). Vagyis az általunk vizsgált epizód a Mt 25,31-46 versek között helyezkedik el, s a Mester nagy tanító beszédeinek utolsó gondolatát tartalmazza!

1.1.4. Kontextuális – kánoni elemzés

1. Párhuzamok Máté evangéliumán belül

7,23 “Akkor kijelentem nekik: Sosem ismertelek benneteket. Távozzatok színem elől, ti gonosztevők!”

8,20 “Jézus így válaszolt: „A rókáknak van vackuk, az ég madarainak fészük, de az Emberfiának nincs hova fejét lehajtania.”

10,40 “Aki titeket befogad, engem fogad be, aki pedig engem fogad be, azt fogadja be, aki engem küldött.”

10,42 “S ha csak egy pohár friss vizet ad is valaki egynek, akár a legkisebbnek is azért, mert az én tanítványom: bizony mondom nektek, nem marad el jutalma.”

18,5 “Aki befogad egy ilyen gyereket a nevemben, engem fogad be.”

2. Szinoptikus és jánosi párhuzamok

Mk 9,41 “Ha csak egy pohár vizet ad is nektek valaki inni azért, mert Krisztuséi vagytok, bizony mondom nektek, megkapja érte a jutalmat.”

Lk 10,16 “Aki titeket hallgat, engem hallgat, aki titeket elutasít, engem utasít el, aki pedig engem elutasít, azt utasítja el, aki küldött.”

Lk 12,32 “Ne félj, te kisdéd nyáj, hisz Atyátok úgy látta jónak, hogy nektek adja országát.”

Lk 22,30 “hogy majd asztalomnál egyetek és igyatok országomban, és trónon ülve ítélkezzetek Izrael tizenkét törzse fölött.”

Jn 5,29 “Akik jót tettek, azért, hogy feltámadjanak az életre, akik gonoszat tettek, azért, hogy feltámadjanak a kárhozatra.”

Jn 13,33-35 “Fiaim, már csak rövid ideig vagyok veletek. Keresni fogtok, de amint a zsidóknak mondtam, most nektek is mondom: Ahova megyek, oda ti nem jöhettek. Új parancsot adok nektek: Szeressétek egymást! Amint én szerettelek benneteket, úgy szeressétek ti is egymást. Arról tudják majd meg rólatok, hogy a tanítványaim vagytok, hogy szeretettel vagytok egymás iránt.”

Jn 20,17 “Jézus ezt mondta neki: „Engedj! Még nem mentem föl Atyámhoz. Inkább menj el testvéreimhez és vidd nekik hírül: Fölmegyek Atyámhoz és a ti Atyátokhoz, Istenemhez és a ti Istenetekhez.”

3. Kánoni elemzés (párhuzamok a Szentírás más könyveiben)

Tób 4,17 “Tedd a kenyeredet és öntsd a borodat az igazak sírjára, és ne add a bűnösöknek.”

Jób 22,6-9 “Ingyen szedtél zálogot atyádfiaitól, a meztelen szegénynek elvetted ruháját. A szomjazó embernek nem kínáltál vizet, s az éhezőtől megtagadtad a kenyeret. A szegényt kiforgattad minden földjéből, és a tekintélyes most lakhat rajta. Üres kézzel küldted el az özvegyeket, az árváknak meg összetörted a karjuk.”

Jób 31,32 “Idegenből jöttek nem kellett kint hálni, minden jövevénynek nyitva állt a kapum.”

Péld 19,17 “Aki megszánja a szegényt, az Úrnak ad kölcsön, és ő megfizeti a jótéteményét.”

Sir 7,32-35 “A szegény felé is nyújtsd ki a kezedet, hogy az áldásod tökéletes legyen. Minden élőlénynek adj ajándékot, még a halottól se tagadd meg a szeretetet. Azoktól, akik sírnak, ne húzódjál félre, és gyászolj együtt a gyászolókkal. Ne légy rest, hanem látogasd meg a betegeket, ezáltal gyarapszik benned a szeretet.”

Iz 58,6-8 “Tudjátok, milyen az a böjt, amelyet én kedvelek? Ezt mondja Isten, az Úr: Törd össze a jogtalan bilincseket, és oldd meg az iga köteleit! Bocsásd szabadon az elnyomottakat, törj össze minden igát! Törd meg az éhezőnek kenyeredet, és a hajléktalan szegényt fogadd be házadba. Ha mezítelent láatsz, öltöztess föl, és ne fordulj el embertársad elől! Akkor majd felragyog világosságod, mint a hajnal, és a rajtad ejtett seb gyorsan beheged. Előtted halad majd igazságod, és az Úr dicsősége lesz a hátvéded.”

Ez 18,7.9.16 “senkit sem nyom el, visszaadja az adósnak a zálogot, semmit sem vesz el erőszakkal, kenyereét megosztja az éhezővel, felruhazza a mezítelent” “a törvényeimhez igazodik és hűségesen megtartja parancsaimat, az ilyen ember igaz, és biztosan életben marad – mondja az Úr, az Isten.” “nem nyom el senkit, nem tartja vissza a zálogot, nem követ el rablást, kenyereét megosztja az éhezővel, felruhazza a mezítelent”

Ez 34,17 “Ami meg titeket illet, juhaim – mondja az Úr, az Isten –, nézzétek, igazságot teszek a juhok között, a kosok és a bakok között.”

Dán 12,2 “Akik a föld porában alszanak, azok közül sokan feltámadnak, némelyek örök életre, mások gyalázatra, örök kárhozatra.”

Zak 14,5 “A Hinnom völgye pedig beomlik Goától a Jasolig. Beomlik úgy, amint már Uzijának, Júda királyának idejében is beomlott a földrengés következtében. Az Úr, a te Istened pedig bevonul, és vele együtt a szentek is, mindnyájan.”

ApCsel 9,5 “Erre megkérdezte: „Ki vagy, Uram?” Az folytatta: „Én vagyok Jézus, akit te üldözöl.”

Róm 8,17 “Ha pedig gyermekei, akkor örökösei is: Istennek örökösei, Krisztusnak társörökösei. Előbb azonban szenvednünk kell vele együtt, hogy vele együtt meg is dicsőüljünk.”

2Kor 12,7 “De hogy a nagyszerű kinyilatkoztatás elbizakodottá ne tegyen, tövist kaptam testembe, a sátán angyalát, hogy arcul csapkodjon, és el ne bízam magam.”

Ef 1,4 “Mert őbenne választott ki bennünket a világ teremtése előtt, hogy szentek és feddhetetlenek legyünk előtte.”

Zsid 13,3 “Gondoljatok a foglyokra, mintegy osztozva sorsukban, és az üldözöttekre, hiszen magatok is testben éltek.”

Jak 2,15 “Ha valamelyik testvérnek nincs ruhája és nincs meg a mindennapi tápláléka”

Jel 3,21 “A győztest magam mellé ültetem a trónra, ahogy én is győztem, és együtt ülök Atyámmal a trónon.”

Jel 12,7.9 “Ezután nagy harc támadt a mennyben. Mihály és angyalai megtámadták a sárkányt. A sárkány és angyalai védekeztek” “Levetették a nagy sárkányt, az ősi kígyót, aki maga az ördög, a sátán, aki tévútra vezeti az egész világot. A földre vetették, s vele együtt letaszították angyalait is.”

Jel 14,10 “az inni fog az Isten haragjának borából, amelyet szintisztán töltött haragja kelyhébe. Kénköves tűzben fog gyötrődni a szent angyalok és a Bárány színe előtt.”

Jel 20,10-11 “Az ördögöt, aki félrevezette őket, kénköves, tüzes tóba vetették – itt fog gyötrődni a vadállattal és a hamis prófétával éjjel-nappal, örökkön-örökké. Akkor hatalmas ragyogó trónt láttam, és a rajta ülőt, akinek tekintete elől menekült a föld s az ég, de nem maradt számukra hely.”

1.1.5. Szószerinti értelmezés

A világ végéről, az Úr dicsőséges eljövételéről és az utolsó ítéletről kíván tanítani az evangélista ebben a perikópában. Jézust, mint hatalmas, tekintélyes, győztes Királyt mutatja be, aki dicsőséges trónusán ül. S ezzel reményt ad olvasóinak, hogy minden földi próbatétel és viszontagság ellenére az Úr győz, velünk marad (Mt 28,20). Továbbá hangsúlyozza az utolsó ítélet valóságát is, s azt, hogy Jézus Krisztus előtt egyszer mindenkinek meg kell jelennie, és számot kell adnia életéről. Útmutatást ad Máté arról is, hogy a keresztényeknek nem rendkívüli, elvont dolgokat kell tenniük, hanem Jézust kell felismerniük, és konkrétan szolgálniuk a testvéreikben, különösen a legkisebbekben, hiszen az ítéleten a menny és a föld Ura ezt fogja számon kérni mindenkitől. Ez pedig felelősségre és komolyságra kell, hogy ösztönözze az embert, mert tetteinek kihatása van saját örök sorsára!

1.1.6. Kulcsszavak elemzése

καθίσαι (*káthiszaj*): 'ülni fog, helyet fog foglalni' (Mt 25,31)

Máténál Jézus háromszor alanya ennek a cselekvésnek: egyrészt mutatja tanítói tekintélyét, amikor az evangélista a hegyi beszéd során hangsúlyozza, hogy az Úr leült, s így tanított (Mt 5,1). Másrészt pedig kifejezi dicsőséges hatalmát, ami az utolsó ítéletkor fog kinyilvánulni mindenki számára (Mt 19,28; Mt 25,31). Ez utóbbi

előképileg megjelenik abban a példabeszédében is már a Mesternek, amikor a mennyek országáról és a világ végéről úgy beszél, mint amikor leülve kiválogatják a halászok a hal javát, s a hitványát kidobálják (vö. Mt 13,47-50). Jézus ülő magatartása tehát tekintélyét és hatalmát jelzi.

κληρονομήσατε (*kléronomészáte*) 'örököljétek! kapjátok osztályrészüll' (Mt 25,34)

Az örökölni kifejezéshez az Újszövetségben gyakran pozitív tárgy kapcsolódik: a föld (Mt 5,5), az örök élet (Mt 19,29; Mk 10,17; Lk 10,25; Lk 18,18), a királyság, vagyis Isten Országá (Mt 25,34; 1Kor 6,9-10; 1Kor 15,50; Gal 5,21), az üdvösség (Zsid 1,14), az ígéretek (Zsid 6,12), az áldás (Zsid 12,17; 1Pét 3,9). A szó arra is utal, hogy itt olyan dologról van szó, amit az ember Istentől kap ajándékba, s ami elsősorban az örök élettel áll kapcsolatban.

Máté először a hegyi beszédben használja ezt a kifejezést, boldognak nevezve a szelídeket, akik örökölni fogják a földet (Mt 5,5). Majd az örök életre utalva, amit elsősorban azoknak ígér meg az Úr, akik Őérte mindenüket elhagyják (Mt 19,29). Végül pedig az utolsó ítélet kapcsán, ahol azok kapják meg az Ország jutalmát, akik

irgalmasak voltak (Mt 25,34). Mind a három alkalommal Jézus egy-egy beszédében hangzik el ez a szó: az első és az utolsó nagy beszédében is (Mt 5-7; Mt 24-25). Vagyis központi üzenete az Úrnak az, hogy Isten mindenkit meghív a mennyország örömébe, de ez azoknak lehet elsősorban osztályrészük, akik szelídek, akik elhagynak mindent az Úrért, illetve, akik felismerik, és szolgálják Jézust a másik emberben.

ἐλαχίστων (*elákhiszton*) 'a legkisebbek /közül/' (Mt 25,40.45)

A felsőfokú szóalak ötször található meg a Máté-
evangéliumban, mindig Jézussal összefüggésben. Először Betlehemre,
születési helyére utalva, az ószövetségi próféciát idézve (Mik 5,1.3; Mt
2,6). Majd amikor arról tanít az Úr, hogy, aki a legkisebb
parancsolatokat elhagyja, az legkisebb lesz a mennyek országában is
(Mt 5,19), illetve, hogy Ő a legkisebb emberben is jelen van (Mt
25,40.45). Tehát az evangélista kiemeli azt a tényt, hogy a szerény
körülmények között megszületett Megváltó azonosítja magát a
legkisebbekkel. Mindez pedig Isten Fiának gyengédségét és
szelídségét mutatja, aki egy lett közülünk (vö. Mt 1,18-25; Mt 11,29), s
aki kiüresítette önmagát (vö. Fil 2,5-8).

2. Meditáció – elmélkedés

2.1. Patrisztikus vonal

2.1.2. Atyák Bibliájából összefoglalás

Kettő szeretet létezik, mely várost alapít. Az önszeretet egészen Isten megvetéséig, amely a földi várost alapítja. A másik pedig az Isten iránt érzett szeretet egészen önmagunk megvetéséig, amely a mennyei várost alapítja. Az elsőnek önmagában a van a dicsősége, a másodiknak pedig Istenben. Az első az emberekben keresi a dicsőséget, a másik viszont az Úrban. Mi, akik megkeresztelkedtünk, e kettő városhoz tartozunk. Meg kell tartanunk a földi város törvényeit, de nem szabad elfelednünk hová tartunk, hová is tartozunk igazán. A mennyei város utáni vágyat, ahol Krisztus, mint király uralkodik, a lélek ébreszti bennünk. A mennyei város pedig mindenkit hív magához, lakjon bárhol is a földön, beszéljen bármilyen nyelvet is. Aki azonban erre a hívásra igennel felel, utána a földön zarándokként fog élni, míg meg nem érkezik céljához, a mennyei városhoz. A földön királyok uralkodnak és minden nép a maga királyának szolgál. A mennyei városban, bár a föld minden nemzetéből ideözönlenek, csak egy király van, az Úr, akinek mindenki engedelmeskedik. Lássátok azonban az összefüggést a két város között! Aki szemét Isten országára szegezi és odatart, megtartja az Úr törvényeit. Nem fog

gonoszat cselekedni, ezért a földön, amelyik országban lakik, annak is jó polgára lesz. Ebből következőleg a mennyei város utáni vágy békét tud hozni a földi városra is. Ne feledjük azonban, hogy az igazi, örök és teljes béke csak Krisztus Urunk örök országában valósul meg.

Vö.:Szent Ágoston püspök, Isten városáról 14, 28; 19, 17 (Agostino, De civit. Dei, 14, 28; 19, 17)

2.1.3. Catena Aureából összefoglalás

Krisztus Király vasárnapján az evangéliumban Jézus az ítélet napját írja le. Az ítéletkor az angyalok is jelen lesznek, mégpedig azért, hogy tanúsítsák, ők szolgálták az emberek üdvösségét (Aranyszájú Szent János), és miután mindenki felismerte Krisztust, elkülöníti a jókat a gonoszaktól – Órigenész magyarázata szerinti.

A juhok és a kosok hasonlatában Aranyszájú szerint a juhokat azért állította jobbjára, mert a juh hasznos állat a gyapja, a teje és a bányák miatt, a kosok (vagy bakok) viszont nem hasznos állatok. Ráadásul a juhok a Szentírásban mindig az ártatlanságot jelenítik meg.

Remigius arra hívja fel a figyelmet, hogy az Emberfia az irgalmasság cselekedeteit sorolja fel, hiszen Isten ezt várja az embertől. A felsorolás után a jók meglepődtek, hiszen számukra ezek a dolgok kicsik voltak. Órigenész azon elmélkedik, hogy amikor a kosokat ítéli el, nem olvassuk, hogy „Atyám átkozottai”, ezzel Jézus arra tanít, hogy az áldást az Atya adja, de az átkot mindenki magának okozza.

De még ezeknél is fontosabb Órigenész szerint, hogy az ország nem az angyaloknak készült, hanem az igazaknak, de a tűz az ördögnek és angyalainak készült.

2.2. Tanítóhivatali vonal

2.2.1. Katolikus Egyház Katekizmusa

440. Jézus elfogadta Péter hitvallását, aki őt Messiásnak ismerte el, de közvetlen utána meghirdette az Emberfiára váró szenvedést (vö. Mt 16,16-23). Messiási királyságának igazi tartalmát az Emberfiának – „aki alászállott a mennyből” (Jn 3,13 vö. Jn 6,62; Dán 7,13) - transzcendens mivoltában és a Szenvedő Szolga megváltó küldetésében tárta föl: „Az Emberfia nem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon másoknak, és odaadja életét váltságul sokakért” (Mt 20,28 vö. Iz 53,10-12). Ezért királyságának igazi értelme csak a keresztt magasságában nyilvánult meg (vö. Jn 19,19-22; Lk 23,39-43). Csak a föltámadás után hirdethette Péter Isten népe színe előtt az ő messiási királyságát: „Tudja meg hát Izrael egész háza teljes bizonyossággal, hogy Isten Úrrá és Krisztussá tette őt, ezt a Jézust, akit ti keresztre feszítettetek!” (ApCsel 2,36).

IV. Úr

446. Az Ószövetség könyveinek görög fordításában a ki nem mondható JHVH nevet, amelyen Isten Mózesnek kinyilatkoztatta magát (vö. Kiv 3,14), a Küriossal ('Úr') adják vissza. Ezért az Úr az Izrael Istene istenségét kifejező, leggyakrabban használt névvé vált. Az Újszövetség az „Úr” cím e jelentését alkalmazza az Atyára, s ugyanakkor - és ez az újdonság - Jézusra is, akit ezzel Istennek ismer el (vö. 1Kor 2,8).

447. Maga Jézus magának tulajdonítja ezt a címet, burkoltan, amikor a farizeusokkal a 110. zsoltár értelméről vitatkozik (vö. Mt 22,41-46; ApCsel 2,34-36; Zsid 1,13), de kifejezetten is, amikor apostolaihoz szól (vö. Jn 13,13). Egész nyilvános élete folyamán a természet, a betegségek, az ördögök, a halál és a bűn fölött gyakorolt uralma bizonyította isteni fölségét.

448. Az emberek az evangéliumok elbeszéléseiben nagyon gyakran fordulnak Jézushoz úgy, hogy „Úr”-nak nevezik őt. Ez a cím azok tiszteletét és bizalmát tanúsítja, akik közelednek Jézushoz, és tőle segítséget és gyógyulást remélnék (vö. Mt 8,2; 14,30; 15,22). A Szentlélek indítására kifejezi Jézus isteni misztériumának elismerését (vö. Lk 1,43; 2,11). A föltámadott Jézussal való találkozásban az imádást fejezi ki: „Én Uram, én Istenem!” (Jn 20,28). Majd a szeretettel és a ragaszkodással

gazdagodik, mely a keresztény hagyománynak lesz sajátja: „Az Úr az!” (Jn 21,7).

449. Amikor az Egyház első hitvallásai Jézusnak az isteni „Úr” címet megadják, kezdettől fogva állítják (vö. ApCsel 2,34-36), hogy az Atyaistent megillető hatalom, tisztelet és dicsőség Jézust is megilleti (vö. Róm 9,5; Tit 2,13; Jel 5,13), mert ő „egyenlő Istennel” (Fil 2,6), s mivel az Atya - föltámasztva őt a halálból és fölmagasztalva a maga dicsőségébe (vö. Róm 10,9; 1Kor 12,3; Fil 2,9-11) - kinyilvánította Jézus ezen uralmát.

450. A keresztény történelem kezdetétől fogva annak állítása, hogy Jézus Úr a világ és a történelem fölött (vö. Jel 11,5), annak elismerését is jelenti, hogy az ember személyes szabadságát semmiféle földi hatalomnak nem köteles alávetni, csak egyedül Istennek, az Atyának és az Úr Jézus Krisztusnak: a császár nem az „Úr” (vö. Mk 12,17; ApCsel 5,29). „Az Egyház hiszi, hogy az egész emberi történelem kulcsát, középpontját és célját Urában és Mesterében találja meg.” (GS 10. vö. 45.)

451. A keresztény imádságban meghatározó az „Úr” megszólítás, mind az imádságra szólító „az Úr legyen veletek”-ben, mind a könyörgést lezáró „A mi Urunk Jézus Krisztus által”-ban, vagy a

bizalom- és reményteljes kiáltásban: „Maran atha!” (‘Az Úr jön!’), vagy „Marána tha” (‘Jöjj el, Úr!’; 1Kor 16,22). „Amen, jöjj el, Úr Jézus!” (Jel 22,20)

7. Cikkely

„ONNAN JÖN EL ÍTÉLNI ÉLŐKET ÉS HOLTAKAT”

1. Ismét el fog jönni dicsőségében

KRISZTUS MÁR URALKODIK AZ EGYHÁZ ÁLTAL ...

668. „Krisztus meghalt és életre támadt, hogy a holtaknak és élőknek egyaránt Ura legyen” (Róm 14,9). Mennybemenetele azt jelenti, hogy embersége részesedik Isten hatalmában és tekintélyében. Jézus Krisztus az Úr: övé minden hatalom a mennyben és a földön. Ő „fölötte áll minden fejedelemségnek, hatalomnak, erősségnek és uralomnak”, mert az Atya „mindent az ő lábai alá vetett” (Ef 1,20-22). Krisztus a mindenség és a történelem ura (vö. Ef 4,10; 1Kor 5,24.27-28). Benne az ember történelme és az egész teremtés is megtalálja „újraösszefoglalását” (vö. Ef 1,10), transzcendens csúcspontját.

669. Mint Úr Krisztus feje is az Egyháznak, mely az ő Teste (vö. Ef 1,22). A mennybe fölemelkedett és megdicsőült Krisztus, mivel küldetését így teljesíti be teljesen, Egyházában itt marad a földön.

A megváltás a forrása annak a tekintélynek, amelyet Krisztus az Egyház fölött a Szentlélek erejével gyakorol (vö. Ef 4,11-13). „Krisztus Országáa a misztériumban már jelen van” (LG 3.) az Egyházban, mely „az Ország csírája és kezdete a földön” (LG 5.).

670. A mennybemenetel óta Isten tervének megvalósulása elkezdődött. Már az „utolsó órában” vagyunk (1Jn 2,18 vö. 1Pt 4,7). „Elérkezett tehát már hozzánk az idők vége, és e világ megújítása visszavonhatatlanul elkezdődött, és a jelen világban bizonyos módon elővételeztetik: az Egyház ugyanis már a földön igaz, jóllehet tökéletlen szentséggel ékeskedik.” (LG 48.) Krisztus Országáa jelenlétét azon csodálatos jelekkel már mutatja (vö. Mk 16,17-18), melyek kísérik az Egyház által történő hirdetését (vö. Mk 16,20).

... AMÍG ALÁVETTETIK NEKI MINDEN

671. Krisztus országa azonban, mely az Egyházban már jelen van, még nem teljesezett be „hatalommal és nagy dicsőséggel” (Lk 21,27 vö. Mt 25,31) azért, hogy a Király leszállt a Földre. Az Országot a gonosz hatalmak még támadják (vö. 2Tesz 2,7), jóllehet gyökerében Krisztus húsvétja már legyőzte őket. Amíg minden alá nem vettetik neki (vö. 1Kor 15,28), „amíg nem

lesz új ég és új föld, melyekben igazságosság lakik, addig a zarándok Egyház szentségeiben és intézményeiben, melyek ehhez a történelmi időhöz tartoznak, ennek a világnak alakját hordozza, mely elmúlik, és maga is ott él a teremtett dolgok között, melyek mindmáig sóhajtoznak és vajúdnak, és várják Isten fiainak megnyilvánulását” (LG 48.). Ezért imádkoznak a keresztények, főképpen a szentmisében (vö. 1Kor 11,26), sürgetvén Krisztus visszatérését (vö. 2Pt 3,11-12), mondván: „Jöjj el, Urunk!” (Jel 22,20).

672. Krisztus mennybemenetele előtt megmondta, hogy még nem jött el az Izrael által várt messiási ország dicsőséges megalapításának ideje (vö. ApCsel 1,6-7), melynek az összes emberek számára meg kell hoznia a próféták szerint (vö. Iz 11,1-9) az igazságosság, a szeretet és a béke végső rendjét. A mostani idő az Úr szerint a Lélek és a tanúságtétel ideje (vö. ApCsel 1,8), de olyan idő is, melyet a közelebbi „szorongatás” (vö. 1Kor 7,26) és az Egyházat nem kímélő (vö. 1Pt 4,17) gonosztól való próbatétel határoz meg (vö. Ef 5,16), és bevezeti az utolsó napok harcát (vö. 1Jn 2,18; 4,3; 1Tim 4,1). A várakozás és a virrasztás ideje (vö. Mt 25,1-13; Mk 13,33.37).

783. Jézus Krisztust az Atya a Szentlélekkel fölkenete, és „pappá, prófétává, királlyá” tette. Isten egész népe részesedik Krisztus e három hivatalában, és felelős a belőlük adódó küldetésért és szolgálatért (LG 9. vö. Jn 13,34).

786. Végül Isten népe részesedik Krisztus királyi feladatköréből is. Krisztus a maga királyságát azáltal gyakorolja, hogy halálával és föltámadásával minden embert magához vonz (vö. Jn 13,32). Krisztus, a mindenség Királya és Ura mindenki szolgájává lett, mert „nem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon másoknak, és odaadja az életét, váltságul sokakért” (Mt 20,28). A keresztény számára neki „szolgálni uralkodást jelent” (LG 36.); az Egyház főként „a szegényekben és a szenvedőkben ismeri föl szegény és szenvedő Alapítójának képmását” (LG 8.). Isten népe a maga „királyi méltóságát” azzal valósítja meg, hogy hivatásának megfelelően Krisztussal együtt szolgál.

„Mindazokat, akik Krisztusban újjászülettek, a kereszt jele királlyá teszi, a Szentlélek kenete pedig pappá szenteli. Ezért minden szellemi és lelki kereszténynek tudnia kell - eltekintve a mi hivatalunk sajátos feladataitól -, hogy királyi nemzetségből származik és papi kötelezettségei is vannak. Mi más volna annyira királyi, mint hogy az Istennek engedelmes lélek uralkodik a testén?

És mi más volna annyira papi feladat, mint az Úrnak a tiszta lelkiismeretet és a jámborság szeplőtelen áldozatát a szív oltárán följánlani?” (Nagy Szent Leó: Sermo 4, 1: CCL 138, 16, 17 /PL 54, 149/)

RÉSZESEDESÜK KRISZTUS KIRÁLYI HIVATALÁBAN

908. Krisztus halálig tartó engedelmissége által (vö. Fil 2,8-9) tanítványaival közölte a királyi szabadság ajándékát, hogy „önmeztagságukkal és szent életükkel legyőzzék magukban a bűn országát” (vö. LG 36.).

„Mindaz, aki a saját teste fölé kerekedett és megfelelő elevenséggel uralkodván önmagán nem engedi, hogy a test szenvedélyei megzavarják a lelkét, azt, mivel bizonyos királyi hatalommal megfélemezi önmagát, méltán mondják királynak, mert uralni tudja magát és független, és nem hagyja, hogy fogolyként bűnbe vonszolják.” (Szent Ambrus: Expositio Psalmi CXVIII, 14, 30: CSEL 62, 318 /PL 15, 1476/)

2628. Az imádás az ember alapvető magatartása, aki Teremtője színe előtt teremtménynek ismeri el önmagát. Magasztalja az Úr nagyságát, aki megteremtett (vö. Zsolt 95,1-6), és az Üdvözítő

mindenhatóságát, aki a rossztól megszabadít minket. Az imádás a szellem leborulása a „dicsőség Királya” előtt (vö. Zsolt 24,9-10) és meghajló elcsöndesedés Isten előtt, aki „mindig nagyobb” (Szent Ágoston: Enarration in Psalmum 62, 16: CCL 39, 804 /PL 36, 578/). A háromszor szent és mindenekfölött szeretetreméltó Isten imádása alázattal tölt el és biztonságot ad alázatos kéréseinknek.

Krisztus Bíró

II. „Ítélni élőket és holtakat”

678. Jézus a próféták (vö. MTörv 7,10; Jo 3-4; Mal 3,19) és Keresztelő János (vö. Mt 3,7-12) után prédikációjában meghirdette az utolsó nap ítéletét. Akkor napvilágra kerül majd minden egyes ember élete (vö. Mk 12,38-40) és a szívek titkai (vö. Lk 12,1-3; Jn 3,20-21; Róm 2,16; 1Kor 4,5). Akkor elítéltetik a bűnös hitetlenség, mely semmibe vette az Istentől följánlott kegyelmet (vö. Mt 11,20-24; 12,42). A felebarátok iránti magatartás fogja megmutatni a kegyelem és az isteni szeretet elfogadását vagy elutasítását (vö. Mt 5,22; 7,1-5). Az utolsó napon Jézus fogja mondani: „Amikor egynek a legkisebb testvéreim közül megtettétek, nekem tettétek meg” (Mt 25,40).

679. Krisztus az örök élet Ura. Az emberek cselekedetei és szíve fölötti végső ítélet teljes joga őt illeti mint a világ Megváltóját. E jogot keresztje által „szerezte meg”. Az Atya is „minden ítéletet átadott a Fiúnak” (Jn 5,22). A Fiú azonban nem azért jött, hogy ítéljen, hanem hogy üdvözítsen (vö. Jn 3,17), s hogy ajándékozza az életet, mely őbenne van (vö. Jn 5,26). A kegyelem visszautasítása által ebben az életben mindenki már elítéli önmagát (vö. Jn 3,18; 12,48), cselekedetei szerint kapja meg jutalmát (vö. 1Kor 3,12-15) és örökre elkárhoztathatja magát a szeretet Lelkének visszautasításával (vö. Mt 12,32; Zsid 6,46; 10,26-31).

V. Az utolsó ítélet

1038. Az összes halottak, „az igazak és a gonoszok” (ApCsel 24,15) föltámadása megelőzi az utolsó ítéletet. Ez lesz az „az óra, amikor a sírokban mindnyájan meghallják Isten Fiának szavát. Akkor előjönnek, akik jót cselekedtek, az élet föltámadására, akik pedig gonoszat tettek, az ítélet föltámadására” (Jn 5,28-29). Akkor majd eljön Krisztus „a maga dicsőségében és vele mind az angyalok (...). És összegyűjtik elébe az összes nemzetet; és elkülöníti őket egymástól, miként a pásztor elkülöníti a juhokat a kosoktól, és a juhokat a jobbára, a kosokat pedig a baljára állítja.

(...) És elmennek ezek az örök büntetésre, az igazak pedig az örök életre.” (Mt 25,31-33.46)

1039. Krisztus színe előtt, aki az Igazság, véglegesen nyilvánvalóvá válik majd minden egyes ember igazi kapcsolata Istennel (vö. Jn 12,48). Az utolsó ítélet föl fogja tární végső következményeiig mindazt a jót, amit bárki tett vagy elmulasztott földi életében:

„Őrzik mindazt, amit a gonoszok tesznek - és ők ezt nem tudják - arra a napra, amikor eljön a mi Istenünk nyilvánvalóan, és nem fog hallgatni (Zsolt 50,3) (...). Ezután odafordul azokhoz, akik a balján vannak: Elhelyeztem kicsinyke szegényeimet számotokra a földön. Én mint a Fő - mondja - a mennyben ültem az Atya jobbán, de tagjaim a földön küszködtek, tagjaim a földön nélkülöztek. Tagjaimnak adhattatok volna és a Főhöz jutott volna, amit adtok. És megtudnátok, hogy amikor kicsinyke szegényeimet elhelyeztem számotokra a földön, hordáraitokká tettem őket, akik cselekedeteiteket a kincstáramba hozták volna. De ti semmit nem adtatok a kezeikbe, ezért nem találtok nálam semmit.«” (Szent Ágoston: Sermo 18, 4, 4: CCL 41, 247-249 /PL 38, 130-130/)

1040. Az utolsó ítélet Krisztus dicsőséges visszatértekor fog történni. Egyedül az Atya ismeri a napot és az órát, egyedül ő dönt az ő eljövételéről. Akkor fogja kimondani Fia, Jézus Krisztus által végső szavát az egész történelemről. Meg fogjuk ismerni a teremtés egész művének, valamint az üdvösség egész rendjének végső értelmét, megértjük majd a csodálatos utakat, amelyek által gondviselése minden dolgot elvezetett végső céljához. Az utolsó ítélet meg fogja mutatni, hogy Isten igazságossága győz minden igazságtalanság fölött, amit teremtményei elkövettek, és hogy az ő szeretete erősebb, mint a halál (vö. Én 8,6).

1041. Az utolsó ítélet hirdetése megtérésre hív mindaddig, amíg Isten az embereknek adja „az alkalmas időt” és „az üdvösség napját” (2Kor 6,2): szent istenfélelemre és az Istenország igazságának keresésére készítet. Hirdeti az Úr visszatérésének „boldog reményét” (Tit 2,13), aki „eljön, hogy megdicsőüljön szentjeiben és csodálatos legyen mindazokban, akik hittek” (2Tesz 1,10).

II. „Jöjjön el a te országod”

2816. Az Újszövetségben a „baszileia” szót lehet fordítani „királyság” (elvont fogalom), „ország” (konkrét fogalom) vagy

„uralkodás” (cselekvés fogalma) értelemben. Számunkra elsősorban Isten országát jelenti/Isten országa előbb van, mint mi. A megtestesült Igében elközelgett, az egész evangélium hirdette, Krisztus halálában és föltámadásában eljött. Az utolsó vacsora óta Isten országa az Eucharishtiában is eljön, jelen van közöttünk. El fog jönni dicsőségben, amikor Krisztus visszaadja azt Atyjának.

„De lehet maga Krisztus is Isten országa, akinek eljövételére naponta vágyódunk, és óhajtjuk, hogy gyorsan mutatkozzék meg. Mivel ő a mi föltámadásunk, hiszen föltámadunk őbenne, őt magát is tekinthetjük Isten országának, mivel uralkodni fogunk őbenne.” (Szent Ciprián: De dominica Oratione 13: CCL 3A, 97 /PL 4, 545/)

2817. Ez a „Marana tha” kérés a Lélek és a Menyasszony kiáltása: „Jöjj el, Úr Jézus!”

„Ha nem is állna ott az imádság elején az ország eljövételének kérése, a későbbiek során kimondanánk, mert reményünk tárgya felé sietünk. Az oltár alatt türelmetlenül kiáltják a vértanú lelkek az Úrnak: »Meddig nem állsz bosszút vérünkért, Urunk, a föld lakóin?« (Jel 6,10). A világ végén ugyanis megtörténik a bosszúállás értük. Sőt, milyen gyorsan lehet, Urunk, jöjjön el a te

országod!” (Tertullianus: De Oratione 5, 2, 4: CCL 1, 260 /PL 1, 1261-62/)

2818. Az Úr imájában elsősorban Isten országának végső, Krisztus visszatéréseivel történő eljövételéről van szó (vö. Tit 2,13). De ez a vágy az Egyházat nem téríti el küldetésétől e világban, sőt még inkább kötelezi. Pünkösöd óta ugyanis az ország eljövele az Úr Lelkének a műve, „aki Krisztus művét folytatja a világban és minden megszentelést teljessé” tesz. (A szentmise IV. kánonja. Missale Romanum, 1970, 468.)

2819. „Isten országa (...) igazságosság, béke és öröm a Szentlélekben” (Róm 14,17). A végső idők, melyekben élünk, a Szentlélek kiadásának ideje. Ezért folyik a végső harc a „test” és a Lélek között (vö. Gal 5,16-25).

„A tiszta lélek mondhatja bizalommal: »Jöjjön el a te országod!«. Aki ugyanis meghallotta Pált, aki mondta: »Ne uralkodjék tehát a bűn halandó testetekben!« (Róm 6,12), és cselekedetben, gondolatban és beszédben megtisztult, az mondhatja Istennek: »Jöjjön el a te országod!«” (Jeruzsálemi Szent Cirill:Catecheses mystagogicae 5, 13: SC 126, 162 /PG 33, 1120/)

2820. A Lélek szerint ítélve meg a dolgokat a keresztényeknek különbséget kell tenniük Isten országa növekedése valamint a kultúra és a társadalom - melyben élnek - haladása között. E különbségtétel nem szétválasztás. Az ember örök életre szóló meghívása nem elnyomja, hanem megerősíti kötelességét, hogy a Teremtőtől kapott erővel és eszközökkel az igazságosságért és a békéért (vö. GS 22, 32, 39, 45; VI. Pál pápa: Evangelii nuntiandi apostoli buzdítás, 31.) éljen ebben a világban.

2821. E kérést támogatja Jézus imádsága - mely az Eucharishtiában jelen van és hatékony -, és benne nyer meghallgatást (vö. Jn 17,17-20); gyümölcsét a boldogságok szerinti új életben termi meg (vö. Mt 5,13-16; 6,24; 7,12-13).

Pápai gondolatok

Boldog VI. Pál pápa: Indulgentiarumdoctrina VI. Pál pápa apostoli konstitúciója a búcsúkról

vö. Mt 25,41-42

2. Miként az isteni kinyilatkoztatásból tudjuk, a bűnöket az isteni szentség és igazságosság által kiszabott büntetések követik, melyeket akár itt a Földön az életnek fájdalmaival, nyomorúságaival és viszontagságaival, s főként a halál

elviselésével,¹ akár a másvilágon tűz és szenvedések, vagyis tisztító büntetések által kell lerónunk.² A keresztények ezért mindenkor meg voltak győződve arról, hogy a gonosz útnak sok keserves következménye van, s hogy a gonosz út göröngyös, tövises és ártalmas számára, akik járnak rajta.³

Isten igazságos és irgalmas ítélete azért rója ki ezeket a büntetéseket, hogy megtisztítsa a lelket, megvédje az erkölcsi rend szentségét, és teljes méltóságában állítsa helyre Isten dicsőségét.

¹ „Az asszonyhoz pedig így szólt: megsokasítom terhességed kínjait. Fájdalmak közepette szüled gyermekeidet. Vágyakozni fogsz a férjed után, ő pedig uralkodni fog rajtad. Az embernek pedig mondta: Mivel hallgattál feleséged szavára, és ettől a fáról, melyről megtiltottam, hogy egyél, átkozott lesz a föld miattad. Fáradsággal szerzed meg rajta táplálékodat életed minden napján. Töviset és bojtorjánt terem neked... Arcod verítékével eszed a kenyeret, míg vissza nem térsz a földbe, amelyből vétettél, mert por vagy és porrá leszel.” (Ter 3,16-19 vö. Lk 19, 41-44; Róm 2, 9; 1Kor 11, 30. – Szent Ágoston: Enarrationes in Psalmum 58,1,13: „Minden rosszaságért, akár kicsi, akár nagy, büntetést kell kapni akár magától a bűnbánó embertől, akár a büntető Istentől”. CCL 39,739; PL 36,701. – Aquinói Szent Tamás: „Mivel a bűn rendetlen cselekedet, aki vétkezik, valamilyen rend ellen vétkezik. Következésképpen a rend rá fog nehezédeni, és ezt nevezzük büntetésnek.” (STh I-II, 87, 1.)

² Vö. Mt 25, 41-42.; Mk 9, 42-43; Jn 5, 28-29; Róm 2,9; Gal 6, 68. – II. Lyoni zsinat: PalaiologoszMikhaél császár hitvallása: DS 856-858. – Firenzei zsinat: Decretum pro Graecis. DS 1304-1306. Szent Ágoston: „Sok dologról úgy látszik, hogy ismeretlen és büntetlen marad; de ezek büntetését a másik világra tartják fenn. Nem véletlenül nevezzük az ítélet napjának azt a napot, amelyen élők és holtak bírása eljön ítélni. Amint ellenkezőleg vannak dolgok, amikért, jóllehet bocsánatot nyertünk, itt bűnhődünk, de a jövődő világban nem fognak ártani. Ezért mondja az Apostol az ideig tartó büntetésekről, melyek azért érik a már bocsánatot nyert bűnösöket, hogy a másik világban ne kelljen bűnhődniük: „Ha megítélnénk magunkat, nem vonnánk magunkra ítéletet. Ha azonban az Úr ítél meg minket, az fenyítésünkre szolgál, hogy el ne ítéltessünk e világgal együtt.” (1Kor 31-32.); PL 40, 263

³ Vö. Hermász: A Pásztor 6, 1, 3. Funk: PatresApostolici, I, 487

Minden bűn megzavarja ugyanis azt az egyetemes rendet, amit Isten kimondhatatlan bölcsessége és végtelen szeretete határozott meg; és minden bűn igen nagy javakat rombol le mind a bűnös személy, mind az emberi társadalom szempontjából. Világosan látta minden kor keresztényeinek lelkiismerete, hogy a bűn nemcsak az isteni törvény áthágása, hanem azonfelül még ha nem is mindig közvetlenül és nyíltan az Isten és az ember közötti személyes barátságnak is megvetése vagy elhanyagolása,⁴ Istennek valósgos és soha eléggé föl nem mérhető megsértése, sőt hálátlan visszautasítása annak a szeretetnek, melyet Isten Krisztusban ajánlott föl nekünk, amikor Krisztus a barátaivá hívta meg tanítványait, nem szolgálknak.⁵

Boldog VI. Pál pápa: Populorumprogressio **VI. Pál pápa: Populorumprogressio kezdetű enciklikája**

Mt 25,35–36

Felhívás a fiatalokhoz

74. Tudjuk, milyen sok fiatal válaszolt máris lelkesen és szolgálatkészen boldog emlékezetű elődünknek, XII. Piusnak a világiak missziós mozgalmát buzdító szavaira⁶. Azt is tudjuk, hogy sok fiatal pedig állami vagy magánjellegű szervezetek keretében ajánlotta fel önkéntes segítségét és munkáját a fejlődő országok javára. Nagy örömmel hallottuk, hogy néhány országban a katonai szolgálatnak legalább egy meghatározott idejét le lehet tölteni

⁴ „Halljátok, egek, és te föld, figyelj, mert az Úr beszél: fiakat neveltem és nagyra tettem, ők pedig megvetetek engem. Megismeri az ökor gazdáját és a számár urának jászolát; Izrael pedig nem ismert meg engem és a népem nem értett meg.” (Iz 1, 2-3; – vö. MTörv 8, 11. 32, 15; Zsolt 105, 21; 118; Bölcs 7, 14; Iz 17, 10.; 44,21; Jer 33, 8; Ez 20, 27; DV 2.)

⁵ Vö. Jn 15, 1415; GS 22; AG 13

⁶ V. ö. *Fideidomum* enciklika, 1957. ápr. 21. ActaApostolicaeSedis 49 (1957) 246.

úgynevezett „szociális szolgálatban” is, amit egyszerűen csak „szolgálatnak” mondanak. Hogyne mondanánk hát áldást egész szívünkéből az ilyen kezdeményezésekre, meg azokra a jóakarató emberekre, akik meg is valósították ezeket!? Bárcsak mindenki, aki Krisztus tanítványának vallja magát, megfelelne a szavának: „Éhes voltam és adtatok ennem. Szomjas voltam és adtatok innom. Nem volt ruhám és felruháztatok. Beteg voltam és meglátogattatok. Börtönben voltam és fölkerestetek.”⁷ Senki nem nézheti közömbösen testvérei sorsát, akiket még ma is maga alá temet a nyomor, akik tudatlanságuk kiszolgáltatottjai, a létbizonytalanság áldozatai. Minden kereszténynek éppen úgy meg kell indulnia e szenvedések láttán, ahogyan Krisztus is megindult, szólván: „Szánom a tömeget”⁸.

Szent II. János Pál pápa: Redemptorhominis II. János Pál pápa első enciklikája, Az emberek Megváltója

Mt 25,31–46; Mt 25,42–43

16. Fejlődés vagy fenyegetés?

Ha tehát korunk, a mi nemzedékünk időszaka, mely a második évezred vége felé közeledik, egyrészt ragyogó fejlődéssel dicsekedhet, másrészt tele van az embert fenyegető veszedelmekkel, akkor az Egyháznak erről minden jóakarató emberrel beszélnie kell és szüntelen dialógust kell folytatnia. Úgy tűnik ugyanis, hogy a mai ember állapota nem felel meg az *objektív* erkölcsi rend, az igazságosság és főként az emberi nem

szociális szeretete követelményeinek. Ezek pedig nem mondanak mást, mint amit a Teremtő mondott az embernek, amikor átadta neki a földet⁹. Ezt az első szót erősítette meg Krisztus a Megtestesülés misztériumában. A II. Vatikáni Zsinat szépen mondja el ugyanezt azokban a fejezetekben, melyekben „az ember királyi méltóságáról” és arról a meghívásról szól, mely az embert Krisztus „királyi tisztségében” akarja részesíteni¹⁰. De mi mást jelent az ember látható világ fölötti „királyi tisztsége” és „uralma”, melyet maga a Teremtő bízott rá, mint hogy magasabb rendű az etikai rend a technikánál, a személy a dolgoknál és a lélek az anyagnál?

Ezért figyelembe véve az elmondottakat, a mai fejlődés minden fokát gondosan szemmel kell tartani; e fejlődés minden egyes tényezőjéről szinte röntgenfelvételt kell készíteni. Mert a személyek megsegítéséről van szó, s nemcsak azoknak a dolgoknak a szaporításáról, melyeket a személy használhat. Arról van szó – amint ezt korunk egyik filozófusa megfogalmazta és a Zsinat jóváhagyta –, hogy az embernek ne csak „többje legyen”, hanem, hogy ő maga „több legyen”¹¹. Már jelen van és észlelhető a veszély, hogy az ember, miközben a gazdasági dolgok fölötti uralmát növeli, a lényeges kérdésekben elveszíti az uralmat, és embersége különféle módokon rabja lesz az általa látszólag uralt dolgoknak; s ő maga – bár ezt nem veszi azonnal észre – sokszoros manipuláció áldozata lesz, mégpedig az egészségügyi élet szervezett formái által, a termelő rendszerek és a tömegkommunikációs eszközök révén. Az ember pedig nem mondhat le sem önmagáról, sem a világban betöltött különleges szerepéről; nem lehet rabszolgája a dolgoknak, rabszolgája

⁷ Mt 25, 35–36

⁸ Mk 8,2

⁹ Vö. Ter 1,28; IM 6; GS 74, 78

¹⁰ Vö. LG 10, 36

¹¹ GS 35; Populorumprogressio 14

gazdasági rendszereknek, és rabszolgája a saját termékeinek. Az az emberi kultúra, mely mindent az anyagból vezet le, az embert ilyen rabszolgaságba süllyeszti, akkor is, ha ezt úttörői nem tudják vagy nem szándékolják. Ez az oka annak, miért féltjük most az embert. Nemcsak *elvontan* kell válaszolnunk tehát a kérdésre, hogy ki az ember, hanem az ember életének és kultúrájának teljes valóságáról van szó. A mindennapi élet dolgairól kell szólni, és azokról a kezdeményezésekről, melyek a civilizáció, a politikai, gazdasági, társadalmi élet és az egyes államok sok területét érintik.

S azért állítottuk, hogy a mai ember helyzete eltér az erkölcsi tanítás, az igazságosság és a szociális szeretet objektív követelményeitől, mert közismert tények és összehasonlítások bizonyítják, melyekről gyakran volt szó pápai megnyilatkozásokban, a Zsinaton és a Szinodusokon¹². A mai helyzet kétségtelenül nem mindenütt egyforma, hanem sok változata van. E változatok történelmi okok következményei ugyan, de az etikai tanításra is nagyon hatnak. Jól tudjuk, hogy vannak fogyasztói társadalmak, melyekben a cél egyénileg is, közösségileg is a birtokolt javak minél nagyobb mennyisége – ez a nagyon fejlett országok jellemzője –; ugyanakkor más

¹² XII. Pius: Rádióüzenetei 1941. június 1., 1941, 1942, 1943, 1944, 1945, 1946, 1947 karácsonyán; XXIII. János: Mater et Magistra, 1961, Pacem in terris 1963; VI. Pál: Ecclesiam suam enc. 1964., Beszéd az ENSZ-ben 1965. október 4., Populorum progressio enc., 1967., Beszéd a kolumbiai földművesekhez, 1968. augusztus 23., Beszéd a latin-amerikai püspökökhöz, 1968. augusztus 24., Beszéd a FAO ülésén 1970. november. 16., Octogesima adveniensis ep. levél, 1971., Beszéd a bíborosokhoz, 1972. június 23.; 11. János Pál: Beszéd a latin-amerikai püspökök konferenciáján, 1979. január 28., Beszéd az „indiókhöz” Cuilapamban, január 29., Beszéd a munkásokhoz Guadalajarában, január 30., Beszéd a munkásokhoz Monterreyben, január 31.; II. Vatikáni Zsinat: Dignitatis humanae, Gaudium et spes; Püspöki Szinodus 1971: De iustitia in mundo

társadalmakban nagyon sokan éheznek, és nem kevesen a mindennapi kenyér híján éhen halnak. Ugyanígy némelyek gonosz szabadsággal féktelenek a javak használatában, s ez etikailag nem lehet kifogástalan; ugyanakkor mások szabadságát megkötik; azokét, akik nyomorúságban élnek, s akiket egyre nagyobb nyomorúságba kényszerítenek.

Ez a közismert összevetés és a kiáltó ellentét, melyről a század pápai valamennyien beszéltek megnyilatkozásaikban, legújabban XXIII. János és VI. Pál pápa, világméretűvé tágítja a lakmározó dúsgazdagról és a koldus Lázárról szóló példabeszédet¹³.

A dolog méretei kérdésessé teszik azokat a pénzügyi, termelési, kereskedelmi és elosztási rendszereket, melyek különféle politikai rendszerekben uralják az egészvilággazdaságot. Ezek ugyanis képtelenek megszüntetni a múlt időkből örökölt szociális igazságtalanságokat, és korunk erkölcsi követelményeinek sem képesek eleget tenni. S miközben az embert az általa teremtett terhek szolgáivá teszik, míg egyre gyorsabban merítik ki a föld gazdagságát és erőit, valamint szennyeznek a környezetet, ugyanezek a rendszerek egyre szélesítik a nyomor zónáit és terjesztik a félelmet, a hiú reményeket és az erőszakot.¹⁴

Félelmetes helyzet elé kerültünk, mely senkit nem hagyhat közömbösen: mert az, aki az egyik oldalon a lehető legnagyobb nyereséghez akar jutni, s a másik oldalon károk és jogtalanságok árát fizeti, az egyaránt az ember! A helyzetet tovább súlyosbítja az, hogy közvetlen egymás közelében élnek kiváltságos, dúsgazdag

¹³ Vö. Lk 16,19–31

¹⁴ II. János Pál homíliája Santo Domingóban, 1979. január 25., Beszéd az „indiókhöz” Cuilapamban, január 29., Beszéd a munkásokhoz Monterreyben, január 31

rétegek és nyomorult szegények; fejlett nemzetek, melyek fölhalmozzák a javakat, és olyan népek, melyek nyomora egyre nagyobb bajok forrása. Ehhez járul még az infláció, a munkanélküliség: újabb jelei annak az erkölcsi zűrzavarnak, mely az egész világon megfigyelhető, s amely egyre sürgeti az ember igazi méltóságának megfelelő bátor és hatékony megoldásokat.¹⁵

E feladat nem haladja meg az ember teljesítőképességét. A szó tágabb értelmében a *szolidaritás* elvének kell segítenie az intézményeket a kellő megoldások megtalálásában – akár a kereskedelemről van szó, ahol a dolgok irányításában egy egészséges versenynek kell érvényesülnie, akár a javak legtágabb értelemben való elosztásáról –, tudniillik abban, hogy a gazdaságilag elmaradott népek ne csupán elemi szükségleteiket elégíthessék ki, hanem valóban fejlődni is képesek legyenek.

Ezen a nehéz úton – azaz a gazdasági élet struktúráinak megváltoztatásának útján, amire viszont égetően szükség van – a lélek, az akarat és a szív igaz megtérése nélkül csak nagyon nehezen lehet előbbre vergődni. Mert ez az út az egyes emberek és szabad népek szabad és kölcsönös együttműködését követeli. A szabadságot ugyanis gyakran összetévesztik egyéni vagy közösségi szükségletek ösztönös kielégítésével, valamint azöztönös harcolni és uralkodni vágyással, bármilyen ideológiák színeivel festik is át e vágyakat. Kétségtelen, ezek az ösztönös erők léteznek és hatnak, de képtelenség egy valóban emberséges gazdaság megszervezése, ha nem veszünk róluk tudomást és nem kerülnek magasabb rendű megfontolások és olyan elvek irányítása és hatása alá, melyek létrehozhatják a népek közötti igazi emberiséget, valóban kifejezésre juttatják az ember szabadságát, és képesek biztosítani, megvédeni ezt a szabadságot a gazdasági élet területén is. A

¹⁵ Vö. VI. Pál: Octogesimaadveniens 42

gazdasági fejlődés egészének és minden tényezőjének olyan irányítást kell kapnia, hogy megfeleljen mind a közösség, mind az egyes emberek teljesértékű fejlődésének. Erre emlékeztetett és komolyan figyelmeztetett már Elődünk, VI. Pál pápa a *Populorum Progressio* enciklikájában. Máskülönb a „gazdasági fejlődés” úgy eluralkodik, hogy az emberi élet egészét alárendeli egy részterületnek, azaz alacsonyabb rendű szükségleteknek, és így tönkreteszi az embert, bomlasztja a társadalmat, s végül belevész saját nehézségeibe és vétkeibe.

De hogy ezt a feladatot vállalni és hordozni lehet, azt bizonyos tények és események igazolják, amelyeket itt felsorolni túl hosszú és körülményes lenne. Egy azonban kétségtelen: ezen a nagyon széles területen nagyra kell értékelni és érvényesíteni kell az erkölcsi felelősség érzékét, melyet az embernek magáévá kell tennie. Íme, újra csak elérkeztünk az emberhez. Az e téren ránk nehezedő erkölcsi kötelezettségek nekünk, keresztényeknek, akkor válnak egészen világossá, ha lelkünk elé állítjuk – és ezt állandóan meg is kell tennünk – az utolsó ítéletet Krisztus azon szavai szerint, melyeket Máté evangélista mond el.¹⁶

Ezt a végső jelenetet állandóan „alkalmaznunk” kell az emberiség történetére és az egyes emberi tettekre, hogy ezeknek „mértéke” lehessen, és mind a közösségeknek, mind az egyes embereknek az önismeret forrásává válhasson: „Éheztem, és nem adtatok ennem, ... ruhátlan voltam, és nem adtatok rám ruhát, ... börtönben voltam és nem látogattatok meg...” (Mt 25,42-43). E szavak sürgető ereje fokozottan megnyilvánul, ha megfontoljuk, hogy a szabadságra törekvő népeknek és államoknak a kenyér és az emberi kultúra javai helyett új fegyvereket adnak, mégpedig nagy mennyiségben. Olyan eszközöket adnak e népek kezébe, melyek háborúkra és

¹⁶ Mt 25,31–46

pusztításra alkalmasak, s ezeket nemcsak jogaik védelmére használják föl, hanem nacionalista megfontolásokkal uralomvágyukat élik ki velük, s ezzel a gyarmatosításnak megint egy újabb formája valósul meg. Miként ezt mind jól tudjuk, a Föld éhségtől és nyomortól sújtott területeit hamarosan termékenyvé lehetne tenni, ha a háborús fegyverkezésre szánt beruházásokat az élet javára, élelmiszertermelésre fordítanák.

Lehet, hogy ezen meggondolások egyeseknek „absztrakt” gondolatok maradnak; lehet, hogy a szembenálló „felek”, akik saját hibáikat elfelejtik, alkalmat nyernek a másik vádolására; lehet, hogy oka lesz az Egyház elleni újabb vádaskodásoknak: mégis, nincs más fegyverünk, mint a léleké, a szó és a szeretet fegyverei, s „akár alkalmas, akár alkalmatlan a szó”, hirdetniük kell¹⁷. Ezért az Egyház szüntelenül kérleli Isten és az emberek nevében mindkét felet és mindenkit együttesen: „Ne öljetek! Ne romboljátok az emberek életét! Gondoskodjatok testvéreitekről, akiket éhség és nyomor kínoz! Őrizzétek meg minden ember szabadságát és személyi méltóságát!”

Szent II. János Pál pápa: *Dives in misericordia* II. János Pál pápa enciklikája az Isteni irgalmasságról

vö. Mt 25,30-40

Az irgalmasság tette mindig kölcsönös
84. E témakörben a megfeszített Krisztus a példakép és a legsürgetőbb ösztöke számunkra. Az Ő példáját követve a lélek teljes alázatásával tudunk irgalmat gyakorolni mások felé, tudván, hogy az Úr úgy fogja elismerni, mintha neki magának tettük

¹⁷ 2Tim 4,2

volna.¹⁸ E példa szerint meg kell tisztítanunk minden olyan tettünket és szándékunkat, mellyel olyan „egyoldalúan” gyakoroljuk az irgalmasságot, mintha jót tennénk másokkal. Valójában egy cselekedetünk csak akkor lesz az irgalmas szeretet tette, ha végrehajtása közben meg vagyunk győződve arról, hogy mi kapunk irgalmat attól, aki felé irgalmat gyakorolunk. Ezzel szemben, ha hiányzik tetteinkből ez a kölcsönösség, nem az irgalom tettei lesznek azok, sem a teljes megtérés – melynek útját Krisztus egészen a keresztségig elmagyarázta és megmutatta – nem történt meg még bennünk, sem az irgalom ama nagyszerű forrásából nem merítettünk még, amelyet Ő nyitott meg számunkra.

Mt 25,40

Az irgalomra kötelező „édes törvény”
52. Nemde valójában erről az irgalomról beszél Krisztus, amikor azt mondja: „Valahányszor megtettétek egynek ezek közül, ...nekem tettétek”?¹⁹ Nemde a hegyi beszéd ezen szavai: „boldogok az irgalmas szívűek, mert ők majd irgalmat nyernek”²⁰ az egész evangéliumnak és a benne rejlő csodálatos cserének is összefoglalását adják, amely csere az üdvözítő terv egyszerű, érvényes s ugyanakkor „édes” törvénye? Nemde a hegyi beszéd ezen szavai, melyek mindjárt a kezdet kezdetén megmutatják az emberi szív képességeit – azt, hogy az emberekben megvan a képesség arra, hogy „irgalmas szívűek” legyenek –, szinte ugyanezen a módon Isten mélységes misztériumát is föltárják: az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek azt a kifürkészhetetlen kapcsolatát, melyben az igazságosságot átölelő szeretet utat nyit az

¹⁸ Vö. Mt 25,34-40

¹⁹ Mt 25,40

²⁰ Mt 5,7

irgalomnak, az igazságosság pedig az irgalom által kinyilvánítja a szeretet tökéletességét.

Szent II. János Pál pápa: Sollicitudoreisocialis

II. János Pál pápa enciklikája a püspökökhöz és papokhoz, a szerzetesi közösségekhez, az Egyház minden fiához és leányához és minden jóakarátú emberhez a Populorumprogressio kezdetű enciklika huszadik évfordulójára

vö. Mt 25,31-46

A helyzet rosszabbodása

13. Nem állíthatjuk, hogy feleslegesek és hiábavalók voltak ezek a különböző vallásos, humanitárius, gazdasági és technikai kezdeményezések, hiszen bizonyos eredményt el tudtak érni. De egészében tekintve és minden jelenleg meglévő tényezőt figyelembe véve nem tagadható, hogy a világ jelenlegi helyzete a népek fejlődése szempontjából még inkább lesújtó képet nyújt.

Ezért szeretném néhány *általános ismertetőjelre* irányítani a figyelmet, hogy azután más egyedi jellemzőket alaposabban is megvilágítsak. Anélkül, hogy számadatok és statisztikák elemzésébe bocsátkoznánk, elegendő látni a *férfiak és nők megszámlálhatatlan tömegét*, gyermekeket, felnőtteket és öregeket, tehát valóságos és megismételhetetlen emberi személyeket a nyomor elviselhetetlen súlya alatt görnyedni. Sok millióan reményvesztettek, mert a világ sok helyén csak romlott a helyzetük. Ennek az elszomorító nyomornak és inségnek a láttán, amelyben *fivéreink és nővéreink* sínylődnék, maga az Úr Jézus fordul hozzánk (vö. Mt 25, 31-46).

A szükséges reformok

43. A szegényeknek – vagy jellemző kifejezéssel „az Úr szegényeinek”²¹ – ösztönző gondja minden szinten konkrét tettekben kell hogy testet öltjön, megnyilvánuljon, mígnem kellő határozottsággal elérik a szükséges reformok sorát. A helyi körülményeken múlik, hogy közülük melyeket kell sürgősebbnek tekinteni, és az is, milyen módon kell ezeket megvalósítani, de nem szabad megfeledkezni a nemzetközi helyzet említett egyensúlyvesztéséből fakadó követelményekről.

Különösen szeretném erre vonatkozólag megemlíteni *a nemzetközikereskedelmi rendszer reformját*, amelyet beárnyékolnak a kétoldalú egyezmények és a protekcionizmus, és *a világ valuta- és pénzügyi rendszerének reformját*, amely ma nem tekinthető kielégítőnek; *a technológiák átadásának és hasznosításának kérdését*; végül pedig *a fennálló nemzetközi szervezetek felülvizsgálatának szükségességét* a nemzetközi jogrendszer keretében.

A *nemzetközi kereskedelmi rendszer* manapság gyakran diszkriminálja a fejlődő országokban létrehozott ipari termékeket, miközben a nyersanyagok termelőit is elkedvetleníti. Egyébként fennáll egyfajta *nemzetközi munkamegosztás*: egyes országokban, ahol nincs hatékony munkatörvény vagy gyenge annak érvényesítése, alacsony költséggel állítanak elő termékeket, és ezeket a világ más részein jelentős haszonnal adják el a forgalmazó cégek, amelyeket nem korlátoznak országhatárok.

A *világ valuta- és pénzügyi rendszerét* ma az átváltási árfolyamok és a kamatlábak nagy ingadozása jellemzi, s ebből az következik,

²¹ Mert az Úr azonosítani akarta magát velük (vö. Mt 25, 31-46), magára vette gondjait (vö. Zsolt 12 (11), 6; Lk 1, 52 és kw.)

hogy az eladósodás és a fizetési mérleg, amellyel a szegény országok kínlódnak, mindig az ő kárukra alakul.

A *technológia átadása* a nemzetközi csere egyik legnagyobb problémája, mellyel nagy károk okozhatók. Nem ritkán fordul elő, hogy kevésbé fejlett országoktól a szükséges technológiát megtagadják, vagy amit átadnak, használhatatlan.

A *nemzetközi szervezetek*, sokak véleménye szerint, létük olyan állomásához jutottak, hogy működésük mechanizmusa, a költségek és a hatékonyság felülvizsgálatra szorul, és talán kiigazításukra van szükség. Egy ilyen kényes folyamat csak valamennyiük együttműködésével valósítható meg. Ennek feltétele a politikai versengés leküzdése, valamint annak elutasítása, hogy ezeket a szervezeteket, melyeket a közjó szolgálatára hoztak létre, mintegy a saját érdekükben használják fel.

A népek jólétét szolgálva, a fennálló intézmények és szervezetek kétségtelenül jól dolgoztak. Mégis az emberiség valódi fejlődésének új és még nehezebb szakaszában a nemzetközi élet magasabb fokú megszervezésére van szükség, ami az egész világ társadalmát, gazdaságát és kultúráját átfogja.

Szent II. János Pál pápa: *Mulieris dignitatem*

II. János Pál pápa apostoli levele a nő méltóságáról és hivatásáról

Mt 25,40

A Lélek szerinti anyaság

21. Az evangéliumi értelemben vett szüzesség magával hozza a házasságról, következként a fizikai anyaságról való lemondást.

De az anyaságról való ilyen lemondás, amely a női szívnek nagyon nagy áldozatot is jelenthet, magába foglalja egy másik fajta anyaság tapasztalatát, a „*Lélek szerinti*” anyaságét.²² A szüzesség nem szünteti meg valójában a nő sajátos tulajdonságait. A lelki anyaságnak sokféle formája van. Az Istennek szentelt nők életében, akik – például – különböző társulatok apostoli jellege, karizmáinak és szabályainak rendje szerint élnek, kifejeződik mint emberekről, főként a rászorulókról – betegekről, hátrányos helyzetűekről, kitanítottakról, árvákról, öregekről, gyerekekről, ifjakról, foglyokról és általában az emberi lét peremére szorultakról – való gondoskodás. Így az *Istennek szentelt nő* mindig és mindenki *a Jegyest találja meg*, ahogyan Ő maga mondta: „Amit egynek a legkisebb testvéreim közül tettetek, azt nekem tettétek”.²³ A jegyesi szeretet különös készséget jelent bárki elfogadására, aki környezetében él. A házasságban ez a készség, jóllehet mindenki számára nyitott, különösen a szülők gyermekeik iránti szeretetében nyilvánul meg. A szüzességben ez a készség *mindenki számára nyitott, aki Krisztus szeretetébe tartozik*.

Krisztusra való tekintettel, aki mindenkinek és minden egyes embernek Megváltója, a jegyesi szeretet, melynek anyai ereje a szűz jegyes nő szívében is ott rejtőzik, kész mindenki és minden egyes ember felé kitérni. Ezt megerősíti a szerzetesrendek apostoli élete ugyanúgy, mint a szemlélődő vagy klauzúrás rendeké. Vannak még más formái is a mennyek országaért vállalt szűzi életnek, mint például az Istennek szentelt világi intézmények, melyek mozgalmakban, közösségekben, társulatokban működnek, s melyek mindegyikében *ugyanaz a lelki anyaság jut a szüzességben sokféle formában kifejezésre*. De nemcsak közösségi, hanem közösségen kívüli formák is vannak. Végezetül

²² Vö. Róm 8,4

²³ Mt 25,40

mint női hivatás a szüzesség mindig egy személy hivatása, egy igazi és meg nem ismételhető személyé. Így tehát a szüzi hivatásban megtapasztalható lelki anyaság is mélységesen a személyhez tartozik.

Ezen az alapon különös *hasonlóság van a hajadon nő szüzessége és a férjezett asszony anyasága között*. E *hasonlóság* nemcsak az anyaságtól hat a szüzesség felé, amint előbb megállapítottuk, hanem a szüzességtől is hat a házasság felé, mint női hivatásforma felé, melyben a nők a született gyermekek anyjává lesznek. E második *hasonlóság* kiindulópontja a jegyesség. A nő ugyanis „eljegyzett” mind a házasság szentsége, mind lelki módon a Krisztussal való jegyesség által. Az eljegyzettség mindkét esetben a menyasszony „őszinte önátadását” jelenti a vőlegény számára. Ilyen értelemben valóban elmondható, hogy a házasság képe lelkileg megtalálható a szüzességben. És ha a test fizikai anyaságról van szó, nemde ennek is lelki anyasággá kell válni, hogy megfeleljen az ember teljes igazságának, hiszen az ember testből és lélekből áll? Így tehát több indoka is van annak, hogy e két különböző úton – azaz a nő két élethivatásában – a személyen belül kölcsönös kiegészítést, sőt mélységes kapcsolatot fedezzünk föl.

Szent II. János Pál pápa: Christifedeleslaici

II. János Pál pápa szinódus utáni apostoli buzdítása a világi hívőknek az Egyházban és a világban betöltött hivatásáról és küldetéséről

Mt 25,40

Jézus Krisztus papi, prófétai, királyi tisztségének részesei

14. Péter apostol a megkereszteltettekhez „mint újszülöttekhez” a következőket írja: „Menjetez hozzá, az élő kőhöz, amelyet bár az

emberek elvetettek, Isten kiválasztott és megbecsült, és mint élő kövek épüljetez fölé lelki házzá, szent papsággá, hogy Istennek tetsző lelki áldozatokat hozzatok Jézus Krisztus által. ... Ti azonban választott nemzetset, királyi papság, szent nemzet, tulajdonul lefoglalt nép vagytok, hogy annak dicsőségez hirdessétez, aki a sötétségeből meghívott benneteket csodálatos világosságára...” (1Pét 2,4-5.9)

Ez a keresztség kegyelmének és méltóságának új szempontja: a világi hívők maguk is részt vesznek Jézus Krisztus hármaz, papi, prófétai és királyi hivatalában. Ez olyan szempont, mely az Egyház élő emlékezetéből és hagyományából soha nem hiányzott, ami, hogy példát mondjunk, kiviláglik a 26. zsoltárt magyarázó Szent Ágoston szavaiból: „Ez a Dávidot fölkenték mint királyt. Akkor csak a királyt és a papot kenték föl; abban az időben csak ez a kettő volt fölkent személy. A két személy előképe volt az eljövendő egy királynak és papnak, mindkét hivatalt az egy Krisztus viseli, és ezért Krisztusnak nevezik a 'krizmáról'. Nemcsak a mi Főnk kapta meg a fölkenést, hanem az Ő teste, mi magunk is. .. Ezért az összes keresztényeké a fölkenés; a korábbi őszövetségi időben csak két személyt illetett meg. Abból világlik ki, hogy mi Krisztus teste vagyunk, hogy mindannyiunkat fölkennek: és Őbenne valamennyien fölkentek (vagyis Christi) és Krisztus vagyunk, mert bizonyos értelemben az egész Krisztus a Fő is és a test is.”²⁴

A II. Vatikáni Zsinat nyomdokain járva²⁵ főpásztori szolgálatunk kezdetétől fogva Isten egész népének e papi, prófétai és királyi méltóságáról dicsérettel emlékeztünk meg: „Ő, aki Szűz Máriától

²⁴ Szent Ágoston, Enarrationes in Psalmos, XXVI, II, 2: CCL 38, 154 köv

²⁵ II. Vatikáni zsinat, Lumen Gentium kezdetű dogmatikus konstitúció az Egyházzról, 10

született, az ács Fia, amint vélték, az élő Isten Fia, amint Péter megvallotta, eljött, hogy minket mindnyájunkat királyi papsággá tegyen. A II. Vatikáni Zsinat emlékeztetett ennek a hatalomnak a misztériumára és arra a valóságos tényre, hogy Krisztus, a Pap, a Próféta, a Tanító, a Király küldetése az Egyházban folytatódik. Mindenki, Isten egyetemes népe, részese ennek a hármasküldetésnek.”²⁶

Ezzel a buzdítással újra szeretnénk figyelmeztetni a világi hívőket, hogy olvassák el ismét, elmélkedjék át és elmélyülten, átgondolva, szeretettel tegyék magukévá a Zsinat – Krisztus hármasküldetésében való részvételükre vonatkozó – bőséges és termékeny tanítását.²⁷ A következőkben e tanítás lényegi elemeit összegezzük.

A világi Krisztus-hívők részesei a papi hivatalnak, mely által Jézus az Atya dicsőségére és minden nemzet üdvösségére a kereszten föláldozta és a szent Eucharisztia ünneplésében szüntelenül följánlja önmagát. A megkereszteltek Krisztus Urunkba testesülve önmaguk és minden tevékenységük följánlásával Hozzá és az Ő áldozatához csatlakoznak (vö. Róm 12,1-2). A zsinat ezt nyilvánítja ki, amikor a világi hívőkről mondja: „Mert minden cselekedetük, imádságuk, apostoli kezdeményezésük, hitvestársi és családi életük, mindennapi munkájuk, testi-lelki pihenésük, ha a Szentlélek tölti be, sőt az élet terhei is, ha türelmesen hordozzák azokat, Jézus Krisztus által Istennek kedves lelki áldozattá válnak (vö. 1Pét 2,5), melyet az Eucharisztia ünneplésében az Úr testének följánlásával együtt nagy áhitattal ajánlanak föl az Atyának. Így a

világi hívek mint mindenütt szentül cselekvő imádók magát a világot szentelik Istennek.”²⁸

Krisztus *prófétai hivatalában* részesülve, „aki az élet tanúságával és a szó erejével hirdette meg az Atya országát”,²⁹ a világi hívők alkalmassá és elkötelezetté válnak arra, hogy az evangéliumot a hittel elfogadják, szóval és tettekkel hirdessék; s bátran, habozás nélkül rámutassanak arra, ami rossz a világban. Mivel Krisztussal, a „nagy prófétával” (Lk 7,16) egy testet alkotnak és a Lélekben a föltámadott Krisztus tanúi lettek, a világi Krisztus-hívők részesei lesznek mind „a hitben tévedhetetlen”³⁰ Egyház természetfölötti hitérzékének, mind az ige kegyelmének (vö. ApCsel 2,17-18; Jel 19,10). Arra is meghívást kapnak, hogy a mindennapos, a családi és társadalmi életben jelenítsék meg az evangélium újdonságát és erejét, és a mai ellentmondások közepette türelmes és erős lélekkel „a világi élet struktúráiban is fejezzék ki” az örök dicsőség reményét.³¹

Mivel a világi Krisztus-hívők teljesen a világmindenség Urához és Királyához, Krisztushoz tartoznak, részesülnek az ő királyi hivatalából, és arra kapnak meghívást, hogy Isten Országát szolgálják és terjesszék az emberi nem történelme folyamán. A hívők ezt a keresztény „királyságot” először is abban a lelki harcban élik meg, hogy önmagukban legyőzzék a bűn országát (vö. Róm 6,12); s önmagukat szolgálatra ajánlják szeretetben és igazságban magának Jézus Krisztusnak, aki minden testvérben, különösen a legkisebbekben szüntelenül jelen van (vö. Mt 25,40).

²⁶ II. János Pál, Beszéd pápasága kezdetén a Szent Péter-téren (1978. október 20.) AAS 70 (1978) 946 (olasz nyelven)

²⁷ Vö. ennek a tanításnak a megismételt javaslatát az Instrumentum laborisban, „A világiak hivatásáról és küldetéséről az Egyházban és a világban, húsz évvel a II. Vatikáni zsinat után”, 25

²⁸ II. Vatikáni zsinat, Lumen Gentium kezdetű dogmatikus konstitúció az Egyházról, 34

²⁹ Uo., 35

³⁰ Uo., 12

³¹ Uo., 35

A világi hívők azonban kiemelt módon arra kapnak hivatást, hogy visszaadják az egész teremtés eredeti értelmét. Mert amikor ezt a teremtést a kegyelmi élet által támogatott erővel az ember igazi javára rendezik el, akkor a hívők abból a hatalomból részesülnek és azt gyakorolják, amellyel a föltámadott Jézus mindeneket magához vonz és önmagával együtt alárendel az Atyának, hogy Isten legyen minden mindenben (vö. Jn 12,32; 1Kor 15,28).

A világi hívők Krisztus hármasság, papi, próféta és királyi hivatalából való részesedésének gyökere, a keresztségi fölkenés a bérmálásban bontakozik ki, az Eucharishtiában teljesebben és nyeri életet erejét. Igaz, hogy ez a részesedés az egyes Krisztus-hívőknek adatik, de annyiban, amennyiben az Úr *egy testének* tagjai. Jézus ugyanis Egyházát mint testét és menyasszonyát halmozta el ajándékaival. Ebből következően az egyesek annyiban részesei Krisztus hármasság hivatalának, amennyiben tagjai az Egyháznak, amit Péter apostol nyíltan kijelent, amikor a megkereszteltet választott nép, királyi papság, szent nemzetség, Isten tulajdonul lefoglalt népeként határozta meg (vö. 1Pét 2,9). Mivel pedig a világi hívők részvétele Krisztus hármasság hivatalában az Egyházzal való közösségből fakad, a híveknek ezt a részesedést közösségben és a közösség gyarapodására kell megélniük. Szent Ágoston erről így írt: „Amint mindannyian fölkenetek (christi) a misztikus krizma miatt, úgy mindannyian papok, mert tagjai az egyetlen papnak.”³²

Szent II. János Pál pápa: Centesimus annus
II. János Pál pápa enciklikája a RERUM NOVARUM enciklika kibocsátásának századik évfordulója alkalmából

vö. Mt 25,31

³² Szent Ágoston, De Civitate Dei, 2 XX, 10: CCL 48, 720

25. Az 1989. év eseményei tanúsítják, hogy kitartó tárgyalási szándékkal és evangéliumi szellemben siker érhető el azzal az ellenféllel szemben, melynek eltökélt szándéka volt, hogy nem hagyja magát erkölcsi törvényektől megkötni. Ugyanakkor figyelmeztetés is ez mindazok szántára, akik a politikai realizmus nevében száműzni akarják a jogot és az erkölcsöt a politika területéről. Természetesen az a küzdelem, amely az 1989-es változásokhoz vezetett, tisztánlátást és mértékletességet, szenvedéseket és áldozatokat kívánt. Bizonyos értelemben kérő imából született, és elképzelhetetlen lett volna Istenbe, a történelem urába vetett határtalan bizalom nélkül, aki mintegy kezében tartja az emberi szíveket. Ha az ember az igazságért és a szabadságért vállalt szenvedését egyesíti a kereszten függő Jézus Krisztus szenvedésével, akkor képes lesz végbevinni a béke csodáját és meg fogja találni a gyakran szűk ösvényt, egyrészt a rossznak engedő kishitűség, másrészt az erőszak között, amely azzal ámít, hogy le tudja győzni a rosszat, valójában pedig csak súlyosbítja azt.

Nem szabad figyelmen kívül hagyni azonban azt a számtalan körülményt sem, amelynek közepette az emberi szabadságnak érvényesülnie kell: amelyek természetesen hatással vannak a szabadságra, de nem determinálják; megkönnyíthetik vagy megnehezíthetik a szabadság gyakorlását, de nem képesek lerombolni azt. Etikai szempontból nemcsak hogy nem szabad, hanem gyakorlatilag nem is lehet figyelmen kívül hagyni a szabadságra teremtett emberi természetet. Ahol a társadalom mégis úgy rendezkedik be, hogy önkényesen korlátozza vagy elnyomja a szabadság gyakorlásának jogi kereteit, ott a társadalmi élet fokozatosan felbomlik és szétesik.

Ezenkívül a szabadságra teremtett ember magában hordozza az eredeti bűn sebéjét, ami folyton a rosszra csábítja, és ezért

megváltásra szorul. Ez a tanítás, azonkívül, hogy *a keresztény kinyilatkoztatás szerves része*, jelentős értelmező tényező is, amennyiben elősegíti az emberi valóság megértését. Az ember ugyanis a jóra irányul, de képes a rosszra is; túl tud lépni közvetlen érdekein, de mégis kötődik hozzá. Ezért a társadalmi rend annál szilárdabb, minél inkább figyelembe veszi ezt a tényt, és a személy érdekét nem állítja szembe az egész társadalom közösségi érdekével, hanem inkább a gyümölcsöző együttműködésük útjait keresi. Ahol ugyanis az egyéni érdeket erőszakkal elnyomják, ott a bürokratikus ellenőrzés elnyomó rendszere alakul ki, amely kiapasztja a szabad kezdeményezés és a kreativitás forrásait. Amikor az emberek úgy vélik, hogy birtokolják a rosszat lehetetlenné tevő tökéletes társadalmi szerveződés titkát, azt is gondolják, hogy ennek megvalósítására felhasználhatnak minden eszközt, még az erőszakot vagy a hazugságot is. A politika ekkor „evilági vallássá” válik, amely tévesen azzal áltatja magát, hogy a Paradicsomot ezen a földön valósíthatja meg. Csakhogy semmilyen saját jogrenddel és törvényekkel rendelkező politikai közösség sem azonosítható Isten országával.³³ A jó gabonamagról és a konkolyról szóló evangéliumi példabeszéd (vö Mt 13,24-30.36-43) világosan tanítja, hogy egyedül Isten választhatja szét az Ő Országához illetve a Gonoszhoz tartozókat, és ez az idők végezetével következik be. Amikor tehát az ember már most ítéletet akar hirdetni, az Isten helyébe lép és szembehelyezkedik az Ő türelmével.

Krisztus keresztáldozata egyszer s mindenkorra meghozta Isten Országának győzelmét. A keresztény élet mégis megköveteli a rossz kísértései és erői elleni harcot. Az Úr majd csak a történelem végén fog eljönni dicsőségben az utolsó ítéletre (vö. Mt 25,31) és hogy új eget és új földet teremtsen (vö. 2Pt 3,13; ApCsel 21,1). De

³³ Vö. Gaudium et spes 36; 39

amíg a világ fennáll, tart a jó és a rossz küzdelme az ember szívében.

Mindaz, amit a Szentírás Isten Országának beteljesedéséről tanít, nincs következmények nélkül az evilági társadalmak életére, amelyek – mint nevük is mutatja – időhöz kötött valóságok, következésképpen tökéletlenek és ideiglenesek. Az Isten Orzága, amely a világban van, de nem a világból való, megvilágítja az emberi társadalom rendjét, mivelhogy a kegyelem erői hatják át és éltetik. Így már jobban érthető az emberhez méltó társadalom követelménye, a tévedések kiigazíthatók, és növekszik a bátorságunk a jóért vívott küzdelemben. A keresztények, és különösen a világi hívők,³⁴ minden jóakarátú emberrel együtt arra kaptak meghívást, hogy az emberi valóságot az evangélium szellemével itassák át.

vö. Mt 25,31-46

51. Minden emberi tevékenység egy adott kultúrán belül jelenik meg, és kölcsönhatásban áll vele. De hogy az ilyen kultúra megfelelő alakot öltjön, az egész embert fel kell ölelnie, aki benne bontakoztatja ki kreativitását, értelmi képességét, a világról és az emberekről alkotott felfogását; ezenkívül benne éli meg az önuralom, a személyes áldozatvállalás és a szolidaritás képességét, valamint a készséget a közjó előmozdítására. Ezért az első és legfontosabb munka az ember szívében megy végbe, a mód pedig, ahogy az ember jövője építésének szenteli magát, függ attól az elképzelésétől, amit önmagáról és saját sorsáról alkotott. Ezen a szinten *helyezkedik el az Egyház sajátos és döntő hozzájárulása* a valódi kultúrához. Az Egyház ugyanis az emberi magatartásnak azt

³⁴ Vö. Christifideles laici Zsinat utáni apostoli buzdítás (1988. december 30.), 32-44: AAS 81 (1989), 431-481

a sajátos vonását segíti kibontakoztatni, amely kedvez a béke kultuszának, azokkal a modellekkel szemben, melyekben az ember tömegemberré válik, ahol nem ismerik fel egyéni kezdeményezésének és szabadságának szerepét, és nagyságát a küzdelemben és harcban tanúsított rátermettségével mérik. Az Egyház azzal tölti be szolgálatát, hogy *a világ teremtéséről szóló igazságot* hirdeti: ezt a világot Isten az emberek kezébe helyezte, hogy munkájukkal termékeny és tökéletesebbé tegyék; és *a megváltásról szóló igazságot* hirdeti: hogy Isten Fia minden embert megváltott és ezzel egymáshoz kapcsolta őket, minthogy felelősséggel tartoznak egymásért. A Szentírás állandóan a felebarát iránti tevékeny elkötelezettségről beszél, s hasonlóképpen a minden emberre kiterjedő kölcsönös felelősségre figyelmeztet.

Ez a kötelezettség nem korlátozódik a családra, még csak a nemzetre vagy az államra sem, hanem minden emberre kiterjed, hogy senki se érezze magát idegennek vagy közömbösnek az emberi család egy másik tagja sorsával szemben. Senki se állíthatja, hogy nem felelős felebarátja sorsáért (vö. Ter 4,9; Lk 10,29-37, Mt 25,31-46)! Az új tömegkommunikációs eszközök, amelyek közelebb hozzák egymáshoz az embereket, napjainkban szintén megkönnyítik a szükséghelyzetbe került felebarát iránti figyelmes és aggódó gondoskodást, amelynek különös jelentősége van a nemzetközi konfliktusok békés úton történő megoldási módozatainak keresésekor. Kézenfekvő az az állítás, hogy a még a kisebb hatalmak számára is hozzáférhető tömegpusztító eszközök elrettentő hatása és az egész föld népei között létrejövő egyre szorosabb kapcsolatok igen nehézzé, gyakorlatilag lehetetlenné teszik a háború következményeinek korlátok közé szorítását.

Mt 25,40

57. Az evangélium szociális üzenetét – amit az Egyház hirdet – nem elméletnek, hanem mindenekelőtt a cselekvés megalapozásának és motivációjának kell tekinteni. Ez az üzenet az első keresztények közül némelyeket arra készítetett, hogy elosszák javaikat a szegények között, bizonyítva ezzel, hogy a társadalom különbözőrétegeiből érkezők között is lehetséges békés és szolidáris együttélés. A kolostorok lakói a századok folyamán az evangéliumtól vezérelve művelték a földet, a szerzetesek és szerzetesnők kórházakat és menhelyeket alapítottak a szegényeknek, a társulatok valamint a különböző élethelyzetben lévő férfiak és nők elkötelezték magukat a szükségét szenvedők és a társadalom peremére szorultak megsegítésére, attól a meggyőződéstől vezérelve, hogy amit Krisztus mondott – „amit egynek a legkisebbek közül cselekedtetek, azt nekem tettétek” (Mt 25,40) –, nem maradhat csupán jámbor óhaj, hanem életük konkrét elkötelezettségévé kell válnia.

Ma az Egyház minden korábbinál inkább tudatában van annak, hogy szociális üzenete sokkal inkább a *tettek tanúsága* által, mintsem szerkezeti egysége és belső logikája miatt válik hitelessé. Ez a meggyőződés is vezet akkor, amikor a szegények mellé áll, ami persze nem kizárólagos, nem diszkriminálja a többi társadalmi csoportot. Valójában előnyben részesítésről van szó, ami nem csupán az anyagi szegénységre vonatkozik. Közismert, hogy – különösen a modern társadalomban – a szegénységnek számos változata létezik: nemcsak anyagi, de kulturális és vallási szegénység is. A szegények iránti szeretet, amely alapvető jellemzője és örökségének tartós eleme, arra ösztönzi az Egyházat, hogy a világ felé forduljon, amelyben a technikai és gazdasági fejlődés ellenére is fennáll a veszély, hogy a szegénység gigantikus méreteket ölt. A nyugati országokban a szegénység különböző formákban jelenik meg, ide tartoznak a társadalom peremére szorultak, az idősek és betegek, a fogyasztói szemlélet áldozatai és

még inkább a menekültek és emigránsok sokasága. A fejlődésben elmaradt országokban olyan válság körvonalaí sejlének fel, amely drámai méreteket ölt, ha nem fogatosítanak mielőbb nemzetközi szinten összehangolt intézkedéseket.

Szent II. János Pál pápa: Pastoresdabovobis

II. János Pál pápa szinódus utáni apostoli buzdítása a püspökökhöz, a papokhoz és az egész katolikus egyház minden hívójéhez

A PAPKÉPZÉSRŐL KORUNK KÖRÜLMÉNYEI KÖZÖTT

Mt 25,40

49. A lelki nevelés azt is magával hozza, hogy a pap megtanulja *Krisztust keresni az emberekben*. A lelki élet rejtett, belső dolog, Istennel való bensőséges kapcsolat, az imádság és a szemlélődés élete. Azonban ez az Istennel való találkozás és annak fölfedezése, hogy az isteni szeretet az Atya szeretete mindenki iránt, magával hozza azt a figyelmen kívül nem hagyható követelményt, hogy a lelki életet élő ember találkozzék a felebaráttal és adja oda magát mások javáért egy olyan alázatos és szíves szolgálatban, melyre Jézus szinte életprogramként adott példát, amikor megmosta tanítványai lábát: „Példát adtam nektek, hogy miként én tettem veletek, ti is úgy cselekedjetek” (Jn 13,15).

E nagylelkű és ingyenes önjándékozásra való nevelés – melyet a papságra készülők közösségi élete is támogat – alapföltétel azok élete számára, akik úgy döntöttek, hogy az életét a juháiért adó Jó Pásztor képmásai, epifániái akarnak lenni (vö. Jn 10,11-15). Ebből a szempontból a lelki nevelést, melynek ki kell tárulnia a pásztori és karitatív tevékenységre is, nagyon segíti a Jézus Szíve iránti helyes, azaz erős, de gyengéd tisztelet, miként a Szinódusi Atyák mondták: „Jézus Szívének lelkiségében nevelni a leendő papokat

azt jelenti: megtanulnak a pap és Jó Pásztor Krisztus szeretetével és érzületével összhangban élni; azzal a szeretettel, mellyel Ő szereti az Atyát a Szentlélekben, és szereti az embereket egészen addig, hogy életét adja értük.”³⁵

A pap tehát „*a szeretet embere*”, és úgy kell nevelni, hogy képes legyen másokat Krisztus követésére és a felebaráti szeretet parancsának teljesítésére nevelni (vö. Jn 15,12). Ehhez azonban az kell, hogy elhiggye: a Szentléleknek szüntelenül nevelnie kell őt Krisztus szeretetére. Ebből nyilvánvaló, hogy a papságra való fölkészítés nem hanyagolhatja el a szeretetre való nevelést; arra a szeretetre, melyet ma „a szegényebbek különleges és őket pozitíven megkülönböztető szeretetének” mondunk, ugyanis a hit e szegényebbekben fedezi föl Jézus jelenlétét (vö. Mt 25,40) és az Ő bűnösök iránti irgalmas jóságát.

A szeretet szeretetből való önátadásra vezető útján találja meg a maga helyét a pap lelki nevelésében *a szegénységre, a cölibátusra és az engedelmségre való nevelés*.³⁶ Ezt a Zsinat a következőképpen látta, amikor a papnövendékekhez szólt: „A papnövendékek világosan értsék meg, hogy nem uralkodásra és nem rangok viselésére hivatottak, hanem arra, hogy teljesen Isten szolgálatára és a pásztori szolgálatra szenteljék magukat. Nagyon törekedve a papi engedelmségre, a szegény életstílusra és az önmegtagadó lelkületre, úgy alakuljanak, hogy készségesen le tudjanak mondani a megengedett, de nem hasznos dolgokról, és hasonlónak tudniuk válni a megfeszített Krisztushoz.”³⁷

Szent II. János Pál pápa: Veritatisplendor

³⁵ 23. javaslat

³⁶ 23. javaslat

³⁷ OT 9. p

II. János Pál pápa enciklikája a Katolikus Egyház minden püspökének az Egyház erkölcstanának néhány alapvető kérdéséről

vö. Mt 25,31-46

14. Ez azonban nem azt jelenti, hogy Jézus a felebaráti szeretetet az istenszeretet elé akarná helyezni, vagy egyenesen el akarna tőle szakítani. Ennek ellenkezőjét bizonyítja a törvénytudóval folytatott dialógusa. A törvénytudónak, aki a gazdag ifjúéhoz nagyon hasonló kérdést tett föl, Jézus az *isten és a felebaráti szeretet két parancsát idézi* (vö. Lk 10,25-27) és figyelmezteti rá, hogy csak ezek megtartása vezet az örök életre: „Tedd ezt és élni fogsz” (10,28). Jellemző, hogy a parancsolatok közül épp a második kelti föl a törvénytudó kíváncsiságát és kérdését: „Ki az én felebarátom?” (10,29) A Mester az irgalmas szamaritánus példabeszédével válaszol, amely kulcs a felebaráti szeretet parancsának teljes megértéséhez (10,30-37).

A két parancsolat, melyektől „függ az egész Törvény és a Próféták” (Mt 22,40), szorosan összetartozik és kölcsönösen áthatja egymást. *Elválaszthatatlan egységüket* Jézus életével és szavaival tanúsította: küldetése a megváltó kereszten éri el tetőpontját (vö. Jn 3,14-15), mely jelzi, hogy az Atya és az emberiség iránti szeretete egymástól elválaszthatatlan (vö. 13,1).

Mind az Ó-, mind az Újszövetség kifejezetten állítja, hogy *a felebaráti szeretet nélkül*, mely a parancsolatok megtartásában válik konkréttá, *lehetetlen az igaz istenszeretet*. Szent János rendkívüli erővel írja: „Ha valaki azt mondja: „Én szeretem Istent” és gyűlöli a felebarátját, hazug az. Aki tehát nem szereti a felebarátját, akit lát, nem szeretheti Istent, akit nem lát.” (1Jn 4,20)

Az evangélista összhangban van Krisztus erkölcsi prédikációjával, mely csodálatos és páratlan módon fejeződött ki az irgalmas szamaritánus példabeszédében (vö. Lk 10,19-37) és az utolsó ítéletről szóló „beszédben”. (vö. Mt 25,31-46)

89. A hitnek erkölcsi tartalma is van: megfelelő életet szül és követel, magával hozza az isteni parancsok meghallását és megtartását. Miként János evangélista írja: »Isten világosság és nincs benne semmi sötétség. Ha azt állítjuk, hogy közösségben vagyunk vele és sötétségben járunk, hazudunk és nem igazodunk az igazsághoz... Abból tudjuk, hogy megismertük Őt, hogy megtartjuk parancsait. Aki azt mondja: „Ismerem Őt”, de parancsait nem tartja meg, az hazug és nincs benne az igazság; de aki megtartja szavait, abban Isten szeretete valóban tökéletes. Ebből tudjuk, hogy Őbenne vagyunk. Aki azt mondja, hogy Krisztusban él, annak úgy kell cselekednie, ahogyan Ő cselekedett.« (1Jn 1,5-6; 2,3-6)

Az erkölcsi élet által válik a hit „hitvallássá”, nem csupán Isten, hanem az emberek előtt is: *tanúságot* tesz. „Ti vagytok a világ világossága – mondta Jézus ; a hegyre épített várost nem lehet elrejtetni, mécses sem azért gyújtanak, hogy véka alá tegyék, hanem lámpatartóra, hogy világítson mindenkinek, akik a házban vannak. Így ragyogjon a ti világosságtok is az emberek előtt, hogy lássák jó tetteiteket és dicsőítsék Atyátokat, aki a mennyekben van.” (Mt 5,14-16) Ezek a jó tettek mindenekelőtt a *szeretet tettei* (vö. Mt 25,31-46) és a hiteles szabadságé, mely önátadásból él és nyilvánul meg, *a teljes önátadásból*, miként Jézus tette, aki a kereszten „szerette az Egyházat és önmagát adta érte” (Ef 5,25). Krisztus tanúságtétele forrás, példa és minta a tanítvány tanúságtételéhez, aki arra hivatott, hogy ugyanazon az úton járjon: „Ha valaki utánam akar jönni, tagadja meg magát, vegye föl a keresztyét minden nap és kövessen engem.” (Lk 9,22) A szeretet

az evangélium parancsolatai szerint eljuttathatja a hívőt a *vértanúság* végső tanúságáig. Mindig a kereszten meghalt Krisztus példája szerint: „Legyetek tehát Isten utánzóik, mint szeretett fiak – írja Pál az efezusi híveknek – és éljete a szeretetben oly módon, ahogyan Krisztus is szeretett minket és odaadta magát értünk, följajánlva magát Istennek, kellemes illatú áldozatul.” (Ef 5,1-2)

Szent II. János Pál pápa: *Evangelium vitae*

II. János Pál pápa enciklikája a püspököknek, a papoknak és diakónusoknak, szerzeteseknek és szerzetesnőknek, a laikus krisztushívőknek és minden jóakarátú embernek az emberi élet sérthetlenségéről

vö. Mt 25,31-46

43. Az embernek az Isten uralmában való részesedése fejeződik ki abban a *különleges felelősségben* is, mellyel tartozik a *szorosan vett emberi életért*. E felelősség csúcsa az élet ajándékozása a *nemzés által* a férfi és a nő részéről a házasságban, miként a II. Vatikáni Zsinat mondja: „Maga Isten, aki mondta: 'Nem jó az embernek egyedül lenni',³⁸ s Ő az, aki kezdettől fogva férfinak és nőnek teremtette az embert,³⁹ mivel teremtő művéből különleges részt akart adni az embernek, megáldotta a férfit és a nőt, mondván: 'Növekedjete és sokasodjatok'.⁴⁰

Amikor a Zsinat azt mondja, hogy Isten „különleges részt” ad a férfinak és nőnek a teremtés művéből, ki akarja emelni, hogy a gyermeknemzés mennyire mélyen emberi és magasztosan vallásos esemény, amikor összeköti az „egy testet” alkotó házastársakat,⁴¹ s

³⁸Ter 2,18

³⁹Mt 19,4

⁴⁰Ter 1,28; GS 50

⁴¹Ter 2,24

ugyanakkor megjeleníti magát Istent. Miként a családokhoz szóló levelemben írtam, „amikor a házastársak egyesüléséből egy új ember születik, különleges istenképiséget és isten hasonlóságot hoz magával a világba: *a nemzés biológiájába bele van írva a személy származása*. Amikor azt állítjuk, hogy a házastársak mint szülők a teremtő Isten munkatársai egy új emberi lény fogantatásában, nem csupán a biológiai törvényekre utalunk; hangsúlyozni akarjuk, hogy *az emberi atyaságban és anyaságban Isten másként van jelen*, mint az összes többi nemzésekben a „föld színén”. Egyedül Istentől eredhet ugyanis az „a kép és hasonlóság”, mely az emberi lény sajátja, miként a teremtésben történt. Az emberi nemzés a teremtés folytatása.”⁴²

Ugyanezt ékesszólóan tanúsítja a Szentírás, amikor az első asszony, „minden élők anyja”⁴³ örömkialtását idézi. Az isteni beavatkozás tudatában kiált föl Éva: „Embert nyertem az Úrtól”.⁴⁴ A nemzésben tehát, amikor a szülők az életet közlik a gyermekkel, a halhatatlan lélek teremtésének köszönhetően⁴⁵ átadják az istenképmást és az Istenhez való hasonlóságot. Ezt jelenti „Ádám nemzetségtáblájának” kezdete: „Amikor Isten megteremtette az embert, Istenhez hasonlónak alkotta őt. Férfinak és nőnek teremtette, megáldotta, és nevüket Embernek nevezte azon a napon, amelyen teremtette őket. Ádám pedig százharminc évet élt, amikor a saját képére és hasonlatosságára fiút nemzett, és Szentnek nevezte el.”⁴⁶ A házastársak – akik készek arra, hogy „együttműködjenek a Teremtő és a Megváltó szeretetével, aki

⁴² II. János Pál pápa: Levél a családokhoz 9

⁴³Ter 3,20

⁴⁴Ter 4,1

⁴⁵ „A katolikus hit azt parancsolja, hogy a lelkeket közvetlenül Istentől teremtettnek tartsuk.” XII. Pius: Humani generis enciklika. AAS 1950:575

⁴⁶Ter 5,1-3

általuk növeli és gazdagítja a maga családját⁴⁷ – nagysága éppen ebben áll, hogy együttműködnek Istennel, aki a maga képmását átadja az új teremtménynek. Ebben a megvilágításban magasztalta Amphilokhiosz püspök „a szent házasságot, mely meghalad minden földi ajándékot”, és úgy látja, mint „az emberi természet alkotóját és az isteni képmás festőművészt.”⁴⁸

Így a házasságban egyesült férfi és nő egy isteni műnek lesz a társa: a nemzés aktusa által elfogadják Isten ajándékát, és az időben útjára indul az új élet.

De a szülők sajátos küldetésén túl *az élet elfogadásának és szolgálatának kötelessége mindenkire vonatkozik, és főként a gyengeség állapotában lévő élet felé kell megnyilvánulnia.* Maga Krisztus figyelmeztet erre, amikor elvárja, hogy Őt szeressük és szolgáljuk a szenvedés bármilyen formájában próbára tett testvéreinkben: az éhezőkben, a szomjazókban, a hontalanokban, ruhátlanokban, betegekben, foglyokban..., bármit tettünk ezek közül valakinek, magának Krisztusnak tettük.⁴⁹

Mt 25,40

87. A Krisztus királyi küldetésében való részesedés erejében az emberi élet támogatását és gyarapítását a *szereetet szolgálata* által kell megvalósítani, mely személyes tanúságtételben fejeződik ki az önkéntes szolgálatok különböző formáiban, a társadalmi mozgalmakban és a politikai elkötelezettségben. *Ez különösen sürgető igénye a jelen órának,* amikor a „halál kultúrája” oly nagy erővel száll szembe az „élet kultúrájával”, s gyakran fölülkerekedni

⁴⁷ GS 50. Vö. II. János Pál: Familiaris consortio apostoli buzdítás, 28

⁴⁸ Orationes II,1. CCSG 3,39

⁴⁹ Vö. Mt 25,31–46

látszik. De még ezt megelőzően olyan követelmény, mely „a szeretet által tevékeny hitből”⁵⁰ születik, miként Jakab levele figyelmeztet „Testvéreim, mit használ, ha valaki azt állítja, hogy van hite, de belőle fakadó tettei nincsenek? Üdvözítheti-e a hite? Ha valamelyik testvérnek nem volna ruhája és nem volna meg a mindennapi tápláléka, és egyikőtök így szólna hozzá: 'Menj békében, melegedj és lakjál jól!', de nem adnátok meg neki, amire a testének szüksége van, mit használna? Ugyanígy a hit is: ha nincsenek tettei, halott önmagában.”⁵¹

A szeretet szolgálatát *sajátos lelkiületnek kell mozzgatnia és meghatároznia:* úgy kell törödnünk a másikkal, mint Istentől a felelősségünkre bízott személlyel. Jézus tanítványaiként arra vagyunk hivatva, hogy felebarátnak tekintünk minden embert,⁵² előnyben részesítve azt, aki szegényebb, magányosabb, rászorulóbb. Éppen az éhezőknek, szomjazóknak, hontalannak, ruhátlanoknak, betegeknek, foglyoknak – ugyanígy a meg nem született gyermeknek, a szenvedő vagy haldokló öregnek – nyújtott segítség lehetőség arra, hogy Jézusnak szolgáljunk, miként Ő maga mondta: „Valahányszor megtettétek egynek a legkisebb testvéreim közül, nekem tettétek”.⁵³ Éppen ezért nem vehetjük hallatlanba Aranyszájú Szent János mindig aktuális fölhívását és ítéletét: „Tisztelni akarod Krisztus testét? Ne menj el mellette, ha ruhátlan: és ne itt, a templomban tiszteld meg selyemruhákkal, hogy odakinn, ahol fázik és mezítelen, elmenj mellette.”⁵⁴

Az életnek szóló szeretetszolgálatnak nagyon egységesnek kell lennie: nem tűrheti a pártoskodást vagy diszkriminációt, mert az

⁵⁰ Gal 5,6

⁵¹ Jak 2,14–17

⁵² Vö. Lk 10,29–37

⁵³ Mt 25,40

⁵⁴ In Matthaemhomilia 50,3. PG 58:508

emberi élet minden szakaszában és helyzetében szent és sérthetetlen; oszthatatlan érték. *Tehát az egész életet és mindenki életét kell gondjainkba venni.* Sőt, még mélyebbre hatolva az élet és a szeretet gyökeréig kell elmenni.

Minden férfi és nő mélységes szeretetéből kiindulva fejlődött ki a századok során *a szeretet rendkívüli történelme*, mely az egyházi és a polgári életbe számos, az elfogulatlan szemlélőben csodálatot keltő szervezetet hozott létre az élet szolgálatára. Olyan történet ez, melyet megújult felelősségérzettel minden keresztény közösségnek folytatnia kell, sokféle lelkipásztori és szociális tevékenységgel. Meg kell valósítani a *születő élet gondozásának* diszkrét és hatékony formáit, különleges gonddal azokra az édesanyákra, akik még az apa támogatása nélkül is világra merik hozni gyermeküket és nevelik őt. Hasonló gondoskodást igényelnek a kitiszítottak, a szenvedők, s egész különösen az öregek.

„A sárkány megállt az asszony előtt..., hogy amint megszüli gyermekét, fölfalja”⁵⁵ : az élet, melyre gonosz erők leselkednek.

104. A Jelenések könyvében az „asszony nagy jelét”⁵⁶ kíséri „egy másik jel az égen”: „egy hatalmas vörös sárkány”,⁵⁷ mely a sátánt jelképezi, a személyes gonosz hatalmat és a rossznak mindazt az erejét, mely a történelemben működik és szemben áll az Egyház küldetésével.

Mária ebből a szempontból is megvilágosítja a hívők közösségét: a gonosz erőinek ellenségeskedése ugyanis olyan süket szembeszegülés, mely mielőtt Jézus tanítványait támadná, előbb

⁵⁵ Jel 12,4

⁵⁶ Jel 12,1

⁵⁷ Jel 12,3

Anyja ellen fordul. Máriának, hogy a Fiú életét kiragadja azok közül, akik úgy félnek tőle, mint valami fenyegető veszedelemtől, Józseffel és a gyermekkel Egyiptomba kellett menekülnie.⁵⁸

Ezáltal Mária segíti az Egyházat abban, hogy fölfogja: *az élet mindig a jó és a rossz, a világosság és a sötétség közti nagy harc középpontjában áll.* A sárkány el akarja nyelni „az éppen megszületett gyermeket”,⁵⁹ Krisztus jelképét, akit Mária „az idők teljességében”⁶⁰ hozott a világra, s akit az Egyháznak a történelem minden korszakában föl kell ajánlania az embereknek. E gyermek azonban bizonyos értelemben minden ember jelképe is, minden gyermeké, minden gyenge és fenyegetett lényé, mert – miként a Zsinat mondja – „Isten Fia megtestesülésével bizonyos módon minden emberrel eggyé vált”⁶¹. Krisztus minden ember „testében” folytatja önmaga kinyilatkoztatását, s a velünk való közösségre lépést, így *az ember életének elutasítása valójában Krisztus elutasítása.* Ez az a csodálatos s ugyanakkor igényes igazság, melyet Krisztus tár föl előttünk s az Egyház fáradhatatlanul ismétli: „aki befogad egyet e kicsinyek közül az én nevemben, engem fogad be”;⁶² „bizony mondom nektek, amikor megtettétek engem a legkisebb testvéreim közül, nekem tettétek.”⁶³

Szent II. János Pál pápa: Utunum sint II. János Pál pápa enciklikája az ökumenikus törekvésekről

Mt 25,35

⁵⁸ Vö. Mt 2,13–15

⁵⁹ Jel 12,4

⁶⁰ Gal 4,4

⁶¹ GS 22

⁶² Mt 18,5

⁶³ Mt 25,40

75. Ez az evangéliumi ihletésű együttműködés a keresztények számára soha nem pusztán humanitárius akció. Indítéka az Úr szava: „éheztem és ennem adtatok”.⁶⁴ Miként már hangsúlyoztam, a keresztények együttműködése világosan mutatja a közöttük már meglévő közösség fokát.⁶⁵

A világ színe előtt a keresztények közös cselekvése tanúságtétellé válik az Úr neve mellett, s igehirdetéssé is, mert megmutatja Krisztus arcát.

A meglévő tanításbeli eltérések negatív hatásúak és korlátokat szabnak az együttműködés elé is. A keresztények között már meglévő hitbeli közösség azonban szilárd alapot ad együttműködésükhöz, nemcsak társadalmi, hanem vallási téren is.

Ez az együttműködés meg fogja könnyíteni az egység keresését. Az Ökumenikus nyilatkozat megjegyezte, hogy „az ilyen együttműködés közben minden Krisztusban hívő könnyűszerrel megtanulhatja, miként lehet egymást jobban megismerni, többre becsülni, s hogyan épül a keresztény egység útja.”⁶⁶

Szent II. János Pál pápa: Vita consecrata

II. János Pál pápa szinódus utáni apostoli buzdítása a püspökökhöz és papokhoz a szerzetesrendekhez és szerzetesi kongregációkhoz, az apostoli élet társaságaihoz, a világi intézményekhez és minden hívőhöz az Istennek szentelt életről és annak küldetéséről az Egyházban és a világban

⁶⁴ Mt 25,35

⁶⁵ Vö. UR 12

⁶⁶ Uo.

Mt 25,40

A szegények előnyben részesítése és az igazságosság támogatása

82. Nyilvános működése kezdetén mondta Jézus a názáreti zsinagógában, hogy a Lélek kente fel őt, hogy örömhírt mondjon a szegényeknek, szabadulást hirdessen a foglyoknak, visszaadja a vakoknak a látást, a megtörteknek a szabadságot és kihirdesse az Úr kegyelmének esztendjét (vö. *Lk 4,16--19*). Az Egyház, magáévá téve az Úr küldetését, minden férfinak és minden nőnek hirdeti az evangéliumot, s ezáltal viseli teljes üdvösségük gondját. De különös figyelemmel, sőt előszeretettel fordul azok felé, akik *rosszabb helyzetben vannak*, s ezért nyomasztóbb gondok terhelik őket. A szegénység sokféle értelmében „szegények” az elnyomottak, a kirekesztettek, az öregek, a betegek, a kicsinyek s mindazok, akiket egy társadalomban „utolsónak” tekintenek és ennek megfelelően bánnak velük.

A szegények iránti szeretet a Krisztus példája szerint megélt szeretet természetéhez tartozik, ezért Krisztus minden tanítványára nézve kötelező; azoknak azonban, akik közelebbről akarják követni az Urat, egész különleges kötelezettséget kell érezniük ezzel kapcsolatban. A Krisztus szeretetére adott válasz komolysága készíti őket arra, hogy szegényen éljenek és magukra vállalják a szegények ügyét. Ebből következik, hogy minden intézmény a maga sajátos karizmájának megfelelően *egyszerű és szigorú stílusban éljen* mind személyes, mind közösségi értelemben. E tanúságtételtől megerősödve az Istennek szentelt személyek – az életútjukkal összhangban álló utakon és a politikai ideológiáktól függetlenül – rámutathatnak az Isten oly sok gyermeke ellen folyamatosan elkövetett igazságtalanságokra, és szociális téren beavatkozhatnak az igazságosság érvényesítéséért.⁶⁷ Ily módon

⁶⁷ Vö. 18. javaslat.

megújul az alapítók és alapítónők sajátos odaadása a jelen helyzetben az Istennek szentelt személyek által, akik életüket arra áldozzák, hogy a szegényekben jelenlévő Úrnak szolgáljanak. Ugyanis „Krisztust a földön az ő szegényeiben lehet megtalálni...Ő mint Isten gazdag, mint ember szegény. A már gazdag ember fölment a mennybe és ott ül az Atya jobbán, de itt lenn még szenved a szegényekben, éhezőkben, szomjazókban és ruhátlanokban.”⁶⁸

Az evangélium a szeretet által tevékeny, amely szeretet az Egyház dicsősége és Ura iránti hűségének jele. Ezt bizonyítja az Istennek szentelt élet egész történelme, melyet Jézus „amit egynek a legkisebbek közül tettetek, nekem tettétek” (Mt 25,40) szavai élő magyarázatának tekinthetünk. Főleg az újkorban nagyon sok intézmény alakult, hogy a szegények egy meghatározott szükségletén enyhítsen. De még ha nem is volt ilyen határozott cél a szükséglet szenvedőkkel való törődés – imádság, befogadás és vendégszeretet – mindig egészen természetes volt az Istennek szentelt élet minden, még szemlélődő formájában is. Lehetett volna-e másként, hiszen Krisztus, akihez a szemlélődés során eljutottak, ugyanaz, mint aki a szegényekben él és szenved! Az Istennek szentelt élet története tele van ennek ragyogó példáival. Nolai Szent Paulinus, aki szétosztotta vagyonát a szegények között és egészen Istennek szentelte életét, kolostora celláit egy a szegényeket befogadó menedékház felső szintjére építette. És öröm töltötte el, amikor erre a különös „ajándékcsere” gondolt: a szegények, akiken segített, imádságaikkal szilárdították a teljesen az Úr dicsőítésére szolgáló házának „alapjait”.⁶⁹ Páli Szent Vince szívesen mondogatta övéinek, amikor meg kellett szakítania

⁶⁸ PL 38:685. (Szent Ágoston: Sermo, 123,3-4.)

⁶⁹ PL 61:587. (Poema XXI,386-394.)

imádságát, hogy segítsen egy szegényen, hogy ez valójában nem tőri meg az imádságot, mert „Istent Istenért hagyja el.”⁷⁰

A szegények szolgálata az evangelizálás cselekedete, ugyanakkor az Istennek szentelt élet evangéliumi jellegének pecsétje, és állandó megtérésre készíttet, mert – miként Nagy Szent Gergely mondja – „a magasságok felé indul a szeretet, amikor irgalommal lehajol a felebarátok mélységes nyomorúságához; és amikor jóságosan leszáll a mélybe, nagy gyorsasággal emelkedik a magasba”.⁷¹

XVI. Benedek pápa: Deus caritas est

XVI. Benedek pápa enciklikája a püspököknek, a papoknak és diákonusoknak, az Istennek szentelt személyeknek és minden krisztushívőnek

A KERESZTÉNY SZERETETRŐL

Mt 25,31-46; Mt 25,40

14. De most még egy további igazságra kell figyelniünk: a szentség „misztikájának” szociális jellege van. A szentáldozásban ugyanis én magam is úgy egyesülök az Úrral, mint az összes többi áldozó: „Egy kenyér ez. Azért vagyunk mi sokan egy test, mert valamennyien egy kenyérben részesedünk” – mondja Szent Pál (1Kor 10,17). A Krisztussal való egyesülés egyidejűleg egyesülés mindazokkal, akiknek Ő ajándékozta magát. Krisztust nem birtokolhatom egyedül, csak másokkal közösségben, akik már az övéi, vagy az övéi kell hogy legyenek. A szentáldozással kiemel önmagamból és magához, ugyanakkor a többi kereszténnyel

⁷⁰Correspondance, Entretiens, Documents (Conférence „Sur les Régies”). Párizs, 1923. IX:319

⁷¹ PL 77:33. (Regula pastoralis 2,5)

egységbe von. „Egy test” leszünk, egygé olvadt létező leszünk. Az istenszeretet és a felebaráti szeretet most valóban egyesül: a megtestesült Isten von mindnyájunkat önmagába. Ebből érthető, miért lett az agapé az Eucharisztianak is neve: benne Isten agapéja testileg jön hozzánk, hogy bennünk és általunk tovább hasson. Csak ezen a krisztológiai-szentségi alapon lehet helyesen megérteni Jézusnak a szeretetről szóló tanítását. Az, hogy a Törvényt és a Prófétákat az isten- és a felebaráti szeretet kettős parancsára vezeti vissza, hogy az egész hívő létet erre a megbízatásra összpontosítja, nem pusztán morál, mely a Krisztusba vetett hit és az Ő szentségi jelenléte mellett önállóan megállna; hanem a hit, kultusz és étosz egyetlen valóságként hatják át egymást, mely az Istennel való találkozásban agapévá alakul. A kultusz és étosz megszokott szembeállításával ezzel magától eltűnik: magában a „kultuszban”, az eucharisztikus közösségben van jelen a szeretettség (a szeretet, amit kapunk) és a szeretet továbbadása. Az az Eucharisztia, mely nem válik tevékeny szeretetté, önmagában töredékes. És fordítva – amint ezt az alábbiakban még részletesebben át kell gondolnunk – a szeretet „parancsa” egyáltalán azért lehetséges, mert nem pusztán követelmény: a szeretet azért „parancsolható”, mert előzően ajándékba kaptuk. Ezen az alapon kell Jézus nagy példabeszédeit megértenünk. A dúsgazdag (vö. Lk 16,19-31) a kárhozat helyén azért jajgat, hogy vigyék hírül a testvéreinek, mi történt övele, aki a szükséget szenvedő szegényen egyszerűen keresztülnézett. Jézus szinte folytatja ezt a jajkiáltását és felénk mondja, hogy figyelmeztessen, s ezáltal a helyes útra tereljen bennünket. Az irgalmas samaritanus példabeszéde (vö. Lk 10,25-37) mindenekelőtt két fontos dolgot közöl. A „felebarát” addig alapjában az izraelitákat és az Izrael földjén megtelepedett idegeneket, azaz egy országot és egy népet szolidáris közösségét jelentette. Most ez a határ eltűnik: mindaz, akinek szüksége van rám, s akin segíteni tudok, a felebarátom. A „felebarát” fogalma egyetemessé válik, mégis

konkrét marad. Annak ellenére, hogy minden emberre kiterjed, nem egy kötelezettségek nélküli távszeretet kifejezője, hanem itt és most gyakorlati beavatkozást követeli. Az Egyház feladata marad, hogy e távoli és közeli pontok összekapcsolását mindig újra értelmezze tagjai gyakorlati életében. S végezetül hangsúlyozottan kell említenünk az utolsó ítélet nagy példázatát (vö. Mt 25,31-46), amikor a szeretet válik egy-egy emberi élet értéke vagy értéktelensége fölötti végső ítélet mércéjévé. Jézus azonosítja magát a szükséget szenvedőkkel: az éhezőkkel, a szomjazókkal, az idegenekkel, a ruhátlanokkal, a betegekkel és a foglyokkal. „Amit egynek a legkisebb testvéreim közül tettetek, nekem tettétek” (Mt 25,40). Az isten- és felebaráti szeretet összeolvad: a legkisebbekben magával Jézussal és Jézusban Istennel találkozunk.

Mt 25,36.40

40. Végezetül tekintsünk föl a szentekre, azokra, akik példamutatónan valósították meg a szeretetet. Gondoljunk főként Tours-i Mártonra (†397), a katonára, aki később szerzetes és püspök lett: mint egy ikon világít rá a személyes szeretet-tanúság mással nem helyettesíthető értékére. Amiens kapui előtt Márton a köpenyét osztotta meg egy szegénnyel. A következő éjszakán álmában maga Jézus jelent meg neki ezzel a köpennyel betakarva, hogy megerősítse az evangélium szavainak örök érvényét: „Ruhátlan voltam és felöltöztettetek (...), amit egynek a legkisebb testvéreim közül tettetek, nekem tettétek.” (Mt 25,36.40)⁷² De a szeretetnek hány további tanúságát lehetne felsorakoztatni még az Egyház történelméből! E tanúságtétel különleges formát talált a felebaráti szeretetnek abban a szolgálatában, mely Szent Antal apáttól kezdődően (†356) az egész monasztikus mozgalomra jellemző. Az Istennel való „szemtől szemben” való találkozásban,

⁷² Vö. Sulpicius Severus: Vita S. Martini 3,1-3: SCh 133, 256-258

ami a szeretet, a szerzetes megérzi a sürgető késztetést, hogy egész életét szolgálattá tegye – Isten és a felebarát iránti szolgálattá. Így kell értelmeznünk a nagy vendégházakat, kórházakat és szegényházakat, melyek a kolostorok mellett épültek. És így válnak érthetővé a keresztény nevelést és az emberi haladást szolgáló nagy kezdeményezések is, melyek elsősorban a legszegényebbeknek szóltak; először a monasztikus, majd a kolduló rendek tették ezt magukévá, majd végig az Egyház egész történelmében a különböző férfi és női szerzetesintézmények. Olyan szentek, mint Assisi Ferenc, Loyolai Ignác, Istenes János, Lellisi Kamill, Páli Vince, Marillac Lujza, Cottolengo József, Bosco János, Orione Lajos és Kalkuttai Teréz – hogy csak néhányat említsünk –, a szociális szeretetvékenység híres példaképei minden jóakarátú ember számára. A szentek a történelem igazi fényességei, mert a hit, a remény és a szeretet emberei.

XVI. Benedek pápa: Sacramentumcaritatis

XVI. Benedek pápa szinódus utáni apostoli buzdítása a püspökökhöz és papokhoz,

**a szerzetesekhez és szerzetesnőkhöz, és a világi krisztushívókhöz
AZ EUCHARISZTIÁRÓL, AZ EGYHÁZ ÉLETÉNEK ÉS KÜLDETÉSÉNEK
FORRÁSÁRÓL ÉS CSÚCSPONTJÁRÓL**

vö. Mt 25,36

A börtönben lévőkre fordított figyelem

59. Az Egyház spirituális hagyománya Krisztus kifejezett szavaira támaszkodva (vö. Mt 25,36) a börtönben lévők meglátogatását az irgalmasság testi cselekedetei között tartja számon. Az ilyen helyzetben lévőknek különösen szükségük van arra, hogy maga az Úr meglátogassa őket az Eucharisztia szentségében. Az egyházi közösség közelségének megtapasztalása és a szentáldozás az életnek egy ilyen különleges és fájdalmas időszakában minden

bizonytal segít a hit útját járni, és később is a személy teljes szociális rehabilitálásában. A szinódusi gyűlés kívánságainak megfelelően kérem az egyházmegyéket, keressék a módját, hogy a lehetőségek határai szerint fordítsanak energiát a lelkipásztori szolgálatban a rabok lelki gondozására.⁷³

vö. Mt 25,40

22. Jézus nemcsak a betegek gyógyítására küldte tanítványait (vö. Mt 10,8; Lk 9,2; 10,9), hanem külön szentséget is alapított számukra: a betegek kenetét.⁷⁴ Szent Jakab levele bizonyítja, hogy ez a szentségi cselekmény már az első keresztény közösségben megvolt (vö. 5,14-16). Amennyiben az Eucharisztia megmutatja, hogy Krisztus szenvedése és halála hogyan alakult át szeretetté, úgy a betegek kenete a szenvedőt hozzákapcsolja ahhoz a följajánláshoz, amelyben Krisztus önmagát adta mindenki üdvösségéért, hogy így a szenvedő ember is a szentek közösségének misztériumában részt vehessen a világ megváltásában. A kapcsolat a két szentség között főként a betegség súlyosbodásakor mutatkozik meg: „A haldoklóknak az Egyház a betegek kenete mellett följajánlja az Eucharisziát, mint útravalót.”⁷⁵ Az Atyához való átmenetelkor a Krisztus testében és vérében való részesedés úgy mutatkozik, mint az örök élet magva és a föltámadás ereje: „aki eszi az én testemet és issza az én véreimet, annak örök élete van, és én fel fogom támasztani őt az utolsó napon” (vö. Jn 6,54). Mivel a Szent Útravaló föltárja a beteg előtt a húsvéti misztérium teljességét, feltétlenül biztosítani kell a benne való részesedést.⁷⁶ A betegek iránti figyelem és lelkipásztori

⁷³ Vö. Propositio 48

⁷⁴ Vö. KEK 1499-1531

⁷⁵ Ua. 1524

⁷⁶ Vö. Propositio 44

törődés az egész közösségnek is javára válik, tudva, hogy amit egynek a legkisebbek közül tettünk, magának Jézusnak tettük (vö. Mt 25,40).

XVI. Benedek: Caritas in veritate

XVI. Benedek pápa enciklikája a püspököknek, papoknak és diakónusoknak az Istennek szentelt személyeknek, a krisztushívó laikusoknak és minden jóakarató embernek
Az ember teljes értékű fejlődéséről a szeretetben és az igazságban

vö. Mt 25,35.37.42

27. Sok szegény országban az élet szélsőséges mértékben bizonytalan, és a helyzet még veszélyesebbé válhat. Ez az élelmiszerhiány következménye: az *éhezés* képtelenül nagy számban szedi áldozatait a Lázárok között, akiknek – a VI. Pál által kifejezésre juttatott reménnyel ellentétben⁷⁷ – nem adatik meg, hogy helyet foglaljanak a gazdag ember asztalánál. *Enni adni az éhezőknek* (vö. Mt 25,35.37.42): ez olyan morális parancs az egyetemes Egyház számára, amely megfelel Alapítója és Ura, Jézus tanításának a szolidaritásról és a javak megosztásáról. Mindemellett az éhezés megszüntetése a mai globális korszakban a Föld békéjének és biztonságának megőrzése szempontjából is követelménnyé vált. Az éhezés nem annyira az anyagi javak hiányának függvénye, mint inkább a társadalmi források hiányáé, amelyek közül az intézményi feltételek a legfontosabbak. Más szóval: hiányzik az a gazdasági intézményhálózat, amely képes garantálni a megfelelő élelemhez és ivóvízhez való hozzáférést, képes szembenézni a primer igényekből eredő

⁷⁷ Vö. VI. Pál, *Populorum progressio* kezdetű enciklikája 47., i. h. 280. sk.; II. János Pál, *Sollicitudineisocialis* kezdetű enciklikája 42., i. h. 572–574

szükséghelyzetekkel, illetve az olyan valódi, komoly élelmiszerhiány-helyzetekkel, amelyeket valamilyen természeti ok vagy a nemzeti és nemzetközi politika felelőtlen magatartása hozott létre. Az élelmiszerbizonytalanságának problémájával hosszú távon kell számot vetni, megszüntetve az azt kiváltó strukturális okokat, elősegítve a szegényebb országok mezőgazdasági fejlődését a vidék infrastruktúrájára, az öntözőrendszerre, a szállításra, a piac megszervezésére, valamint olyan alkalmas, és elsősorban helyi szinten elérhető földművelési technikák elsajátítására és elterjesztésére fordított beruházásokkal, amelyek a legjobban képesek hasznosítani az emberi, természeti és társadalmi-gazdasági forrásokat, olyan módon azonban, ami hosszú távon biztosítja ezek fenntarthatóságát. Ezt a helyi közösségeknek a megművelhető földterület felhasználására vonatkozó választásokba és döntésekbe való bevonásával kell végrehajtani. Ebben a távlatban hasznos lenne megfontolni azokat a lehetőségeket, amelyek a hagyományos, illetve az innovatív mezőgazdasági termelési technikák helyes alkalmazásával tárulnak fel, feltételezve azt, hogy kellő kísérletezés után alkalmasnak bizonyulnak, hogy tekintettel vannak a környezetre, továbbá figyelemmel a lelegelesebb népek szükségleteire. Ugyanakkor nem lehet figyelmen kívül hagyni a fejlődő országok kiegyensúlyozott agrárreformjának kérdését sem. Az élelemhez, illetve a vízhez való jog lényeges szerepet tölt be más jogok, elsősorban és mindenekfelett az élethez való jog érvényesítésében. Ezért szükséges, hogy megérlelődjön az a közösségi tudat, amely *az élelemhez és a vízhez való jogot minden mérlegelés és megkülönböztetés nélkül valamennyi emberi lény egyetemes jogának* fogja fel.⁷⁸ Fontos továbbá hangsúlyozni, hogy a szegény országokat fejlődésük útján kísérő szolidaritás képes megteremteni

⁷⁸ Vö. XVI. Benedek, *Üzenet a 2007. évi Élelmiszerügyi Világnap alkalmából*: AAS 99 (2007), 933–935

egyfajta tervet a jelenlegi világválság megoldására, amint ezt a politikusok és a nemzetközi intézmények vezetői újabban kezdik érzékelni. A gazdaságilag szegény országok támogatása a szolidaritás vezérelte pénzügyi tervek által – aminek következtében ezek az országok önmaguk lennének képesek kielégíteni polgáraik fogyasztásra és fejlődésre vonatkozó igényeit – nem csupán valódi gazdasági növekedést eredményezhetne, hanem hozzájárulhatna a gazdag országokban a termelési kapacitás fenntartásához, amely országok azt kockáztatják, hogy a válság veszélybe sodorja őket.

XVI. Benedek pápa: Verbum domini

Szinódus utáni apostoli buzdítása Isten szaváról az egyház életében és küldetésében a püspököknek, a klérusnak, az Istennek szentelt személyeknek és a laikus hívőknek

Mt 25,31-32; Mt 25,35-36; Mt 25,40; Mt 25,40.45

Jézusnak szolgálni „legkisebb testvéreiben” (Mt 25,40)
99. Az Isteni Szó megvilágítja az emberi létezést, és megindítja a lelkiismeretet, hogy az ember komolyan gondolja át az életét, hiszen az emberiség egész történelme Isten ítélete alatt áll: „Amikor eljön dicsőségében az Emberfia és vele minden angyal, helyet foglal főséges trónján. Elébe gyűlnek mind a nemzetek.” (Mt 25,31-32.) A mi korunkban gyakran felszínesen állunk meg a múlt pillanat értéke előtt, mintha jelentéktelen volna a jövő számára. Ezzel szemben az evangélium arra figyelmeztet, hogy életünk minden pillanata fontos és figyelemmel kell megélni, tudván, hogy mindegyikünknek számat kell adnia az életéről. Szent Máté evangéliumának 25. fejezetében az Emberfia magáénak ismeri el, amit megtettünk vagy nem tettünk meg „egynek az Ő legkisebb testvérei közül” (25,40.45). „Éhes voltam, és adtatok ennem. Szomjas voltam, és adtatok innom. Idegen

voltam, és befogadtatok. Nem volt ruhám, és felruháztatok. Beteg voltam, és meglátogattatok. Börtönben voltam, és fölkerestetek.” (25,35-36.) így tehát Istennek ugyanaz a Szava figyelmeztet a világban való elkötelezettségünk szükséges voltára és felelősségünkre Krisztus, a történelem Ura előtt. Amikor hirdetjük az evangéliumot, kölcsönösen arra buzdítjuk egymást, hogy tegyük a jót és mozdítsuk elő az igazságosságot, a kiengesztelődést és a békét.

vö. Mt 25,31-46

Isten Szavának hirdetése a szegényeknek
107. A Szentírás elmondja, hogy Isten különösen szereti a szegényeket és rászorulókat (vö. Mt 25,31-46). Az Atyák sokszor emlékeztettek arra, hogy a közösségeknek és a Pásztoroknak törődniük kell ezekkel a testvéreinkkel és hirdetni kell nekik az evangéliumot. Ugyanis „az elsők, akiknek joga van az evangélium hirdetésére, éppen a szegények, akiknek nem csak a testi kenyérre, hanem az Élet Igéjére is szükségük van”.⁷⁹ A segítő szeretet szolgálatának, amely soha nem hiányozhat egyházainkból, mindig a Szó hirdetéséhez és a szentségek kiszolgáltatásához kell kapcsolódnia.⁸⁰ Ugyanakkor el kell ismernünk és meg kell becsülnünk a tényt, hogy maguk a szegények is aktív szereplői az evangelizációnak. A Bibliában az igazi szegények azok, akik teljesen Istenre hagyatkoznak, s Jézus is az evangéliumban őket nevezi boldogoknak, mert „övék a menyek országa” (Mt 5,3; vö. Lk 6,20). Az Úr magasztalja a szív egyszerűségét, amely Istenben keresi az igazi gazdagságot, Istenbe és nem evilág javaiba veti reményét. Az Egyház nem csaphatja be

⁷⁹Propositio 11

⁸⁰Vö. XVI. Benedek pápa: Deus caritas est enciklika (25. XII. 2005), 25: AAS 98 (2006), 236–237

a szegényeket: „A pásztorok dolga, hogy meghallgassák őket, tanuljanak tőlük, vezessék őket a hitben és arra indítsák őket, hogy a saját történetük művészei legyenek”.⁸¹ Az Egyház tudja, hogy a szegénység szabadon vállalt és gyakorolt erény is lehet, ahogyan sok szent megélte, de létezik a nyomor, mely gyakran igazságtalanságok és önzések következménye, s ínséget és éhséget, s gyakran konfliktusokat okoz. Amikor az Egyház Isten Szavát hirdeti, tudja, hogy támogatnia kell azt az „erényes körforgást”, amely a „választandó” és a „leküzdendő” szegénység között folyik, fölfedezve „a józanság és a szolidaritás evangéliumi, egyben egyetemes értékét. (...) Ez igazságos és józan döntéseket hoz magával.”⁸²

XVI. Benedek pápa: Porta fidei

XVI. Benedek pápa motuproprio kiadott apostoli levele, amellyel meghirdeti a Hit évét

Mt 25,40

14. A Hit éve jó alkalom lesz a szeretetről (karitásról) való tanúságtétel fokozására is. Szent Pál figyelmeztet bennünket: „Most megmarad ez a három: a hit, a remény és a szeretet, de a legnagyobb a szeretet” (1Kor 13,13). Még erőteljesebb szavakkal – amelyek mindig kötelezőek maradnak a keresztények számára – mondja Szent Jakab: „Testvéreim, mit használ, ha valaki azt állítja, hogy van hite, tettei azonban nincsenek? Üdvözítheti a hite? Ha valamelyik testvérnek nincs ruhája és nincs meg a mindennapi tápláléka, és egyiketek így szólna hozzá: »Menj békében, megedj, és lakjál jól!«, de nem adnátok meg neki, amire testének

szüksége van, mit használna? Ugyanígy a hit is, ha tettei nincsenek, magában holt dolog. Azt is mondhatja valaki: »Neked hited van, nekem meg tetteim.« Ha tettek nélkül megmutatod nekem a hitedet, tetteim alapján én is bebizonyítom neked a hitemet.” (Jak 2,14-18).

A szeretet nélküli hit terméketlen, míg a hit nélküli szeretet kétségek között vergődő érzelem marad. A hitnek és a szeretetnek szüksége van egymásra, úgy, hogy egyik a másik számára nyitja meg az utat. Valóban sok keresztény szenteli oda életét a magányosoknak, a peremre szorultaknak, azoknak, akiket mások kirekesztettek, mert nekik van elsősorban szükségük a figyelemre, őket a legfontosabb támogatni, mert bennük ismerhetjük föl a Krisztus arcát. A hit által ismerhetjük föl a föltámadott Úr arcát azokban, akik szeretetünket várják. „Amit egynek tettetek a legkisebbek közül, nekem tettétek!” (Mt 25,40) – ezeket a figyelmeztető szavakat nem szabad elfelednünk, melyek állandóan arra hívnak, hogy térjünk meg ahhoz a szeretethez, mellyel Ő visel gondot miránk. A hit képesít arra bennünket, hogy felismerjük Krisztust, és az Ő szeretete sürget, hogy mindannyiszor segítsünk neki, amikor életünk útján felebarátunkban találkozunk vele. A hit erősít meg, hogy reménnyel és elkötelezettséggel tekintsünk világunkra, várva az „új eget és új földet, melyekben igazságosság lakik” (vö. Jel 21,1.; 2Pét 3,13).

⁸¹Propositio 11

⁸²XVI. Benedek pápa: Homília (1. I. 2009) in: L'Osservatore Romano (heti német kiadás), 9. I. 2009, 2

2.3.Liturgikus vonal

2.3.1. Evangéliumi szakasz kapcsolódási pontjai a szentmise szertartásának szövegeivel

A mai *evangélium* (Mt 25, 31-46) az irgalmasság cselekedeteit mutatja be. Jézus ezt várja el az emberektől: segítsenek egymáson, törődjenek egymással – aki így tesz eggyel a legkisebbek közül, övele teszi. A példabeszédben az Emberfiáról beszél Jézus – az egyetlen krisztológiai cím, melyet csak Jézus használt önmagára. Az Emberfia dicsőséges trónon helyet foglalva pásztor módjára választja majd szét nyáját. A liturgia legtöbb egyéb szövege ehhez kapcsolható, Krisztus Király ünnepe lévén az ő királyi hatalma áll a liturgia középpontjában.

A királynak járó hatalom, bölcsesség, erő és tisztelet, illetve az isteni méltóság is megjelenik a *kezdőénekekben* (Jel 5,12;1,6), mely a Bárányra – Krisztusra utal. A *kezdő könyörgés* azért imádkozik, az egész világ királyt illető módon hódoljon az Úrnak és dicsőítse őt.

Az *olvasmány* (Ez 34,11-12.15-17) az evangéliumhoz hasonlóan a nyáj és a pásztor képét használja. Itt azonban a hangsúly a pásztor gyógyító, irgalmas szeretetére kerül. Az evangéliumhoz köthető, hogy a pásztor igazságot tesz a juhok, kosok közt. Krisztus olyan király, aki a pásztorként, szelíden vezeti a nyáját. Az evangéliumban is a szolgáló szeretetre tanít. Hasonló motívumvilág jellemzi a *válaszos zsoltárt* (Zsolt22,1-2a.2b-3.5-6): „Az Úr nékem pásztorom”. Továbbá az Istennél való otthonra találás („Otthonom lesz az Isten háza, mindörökké szünet nélkül”) is kapcsolható az evangéliumi példázathoz – az evangéliumi juhok bemehetnek a nekik készített országba.

A *szentlecke* (1Kor 15,20-26.28) az evangéliumhoz hasonlóan a halál utáni létről (a feltámadásról) szól, illetve szintén beszél Krisztus uralmáról is.

Az *alleluja vers* (Mk 11,9b-10a) az „eljövendő ország” kifejezéssel kötődik az evangéliumban megnevezett országhoz, melyet a „juhok” kapnak.

Az *egyetemes könyörgések* középpontjában az evangélium tanítása áll. A papi bevezető szöveg hangsúlyozza az evangéliumból fakadó buzdítást: „Testvéreim! Krisztus Király nélkülöző embertársaink személyében várja irgalmas szeretetünket. Kérjük kegyelmét, hogy megfeleljünk várakozásának!”. Az elő könyörgés az evangéliumban bemutatott irgalmasság cselekedeteihez kér segítséget: „Add, Urunk, hogy Egyházad példát adjon az irgalmasság cselekedeteinek gyakorlásában!”. Ehhez köthető a második és a harmadik is: „Add, Urunk, hogy az államférfiak mindent megtegyenek a szegénység és a nyomor megszüntetésére!”; „Add, Urunk, hogy híveid irgalmas szeretettel ápolják a betegeket és gondozzák az öregeket!”. A negyedik könyörgés az irgalmasság testi cselekedeteit továbbgondolva két lelki segítő cselekedetet mutat be és kér erőt hozzájuk: „Add, Urunk, hogy a szomorkodókat megvigasztaljuk, a tanácstalanokat és a tévelygőket pedig a helyes útra vezessük!”. A nyáj szétválasztásának példája köszön vissza az ötödik könyörgésben: „Add, Urunk, hogy az utolsó ítéleten királyi jobboldon, az áldottak között lehessünk!”. A papi záró könyörgés („Urunk, Jézus Krisztus! Te vagy a mindenség Királya. Hallgasd meg esdeklő népedet, és áldd meg örökségedet! Aki élsz és uralkodol mindörökkön-örökké.”) Krisztus uralkodásának említésében, és az „áldás” kifejezésben is kapcsolódik az evangéliumhoz, ott ugyanis

„Atyám áldottai” megszólítással fordul az Emberfia a jobbán állókhoz.

A *Krisztus Királyról szóló prefáció* Krisztus hatalmát dicséri, illetve az evangéliumhoz hasonlóan szól az Atya országáról, mely igazság és élet.

Az *áldozási ének* (Zsolt 28,10-11) két fontos kifejezése szintén az evangéliumi példabeszédet idézi: az „Úr királyként trónol” – hasonlóan, ahogyan az evangélium írja az Emberfiáról, aki dicsőséges trónon foglal helyet. Illetve az „Úr békével áldja meg a népet” – ismét az áldás kerül szóba, hasonlóan az evangéliumi megszólításhoz.

2.3.2. Liturgikus énekek

Ez az ének *Graduale Hungaricum* című gyűjteményből származik, amit A Premontrei Rend Gödöllői Kanóniája adott ki 2007-ben.

Gitáros énekek:

„Bizony, mondom nektek: Amit e legkisebb testvéreim közül eggyel is tettetek, velem tettétek!” (Mt 25,40)

Ivancsits Tamás – A szeretet himnusza

<https://www.youtube.com/watch?v=Wj73JnOHIG8>

Kotta:

<http://www.ivancsitstamas.hu/kottakszovegek/aszeretethimnusza.pdf>

„Bizony, mondom nektek: Amit e legkisebb testvéreim közül eggyel is tettetek, velem tettétek!” (Mt 25,40)

Végszükség Esetére - Nyisd meg a szívem, Ó Jézus

<https://www.youtube.com/watch?v=CMpzYbSsOrA>

Kotta:

<http://worship.golgota.hu/WorshipResource/Akkordok/N/Nyisd%20meg%20a%20szivem.htm>

D

Nyisd meg a szívem, Ó Jézus

D^{maj7}

Nyisd meg a szívem, Uram

G^G/_H G

Látnom kell téged

D D^{sus}

Látnom kell téged

A H^m
(Jézus) Dicsőség Ura
G A
Ragyogj fel, mint hold az éjben
G H^m
Lelkemnek Pásztora
E^{m7} A
Teremts tiszta szívet bennem

D
Szent, Szent, Szent vagy
D^{maj7}
Szent, Szent, Szent vagy
G/H G
Szent, Szent, Szent vagy
D D^{sus}
Látnom kell téged

„Bizony, mondom nektek: Amit e legkisebb testvéreim közül eggyel is tettetek, velem tettétek!” (Mt 25,40)

Pintér Béla – Fejet hajt a mindenség

https://www.youtube.com/watch?v=nNMWRFD_2o8

Kotta:

<http://worship.golgota.hu/WorshipResource/Akkordok/F/Fejet%20hajt%20a%20mindenseg.htm>

D Hm G2 Asus4
Fejet hajt a mindenség lábaid előtt
D Hm G2 Asus4
Neked hódol föld és ég, minden Rólad beszél
D/G Asus4 Hm7 G2 Hm7 Asus4
Mondjuk hát: szent vagy Urunk, szent vagy U.....runk.

D2/F# G2 Em7 Hm7 Asus7
Téged ál...dunk és imá.....dunk
G2 D/F# Em7 Asus4
Kegyelmed ránk talált, nincsen hasonló Hozzád
D2/F# G2 Em7 Hm7 Asus7
Téged ál...dunk és imá.....dunk
G2 Asus4 D [D, Hm]
Nincs más, szerelmed oly csodás

D Hm7 G2 G2/F# Em7 Asus4
Élő Jézus, hű Megváltó, drága Főpap, az egyetlen Pásztor
D Hm7 G2 G2/F# Em7
Asus4

Mennyen-földön minden meghajol s minden élő csak Néked hódol

G G/F# Em7 D2 C2 C/H Am7
Dsus D

Szent vagy, szent vagy és fenséges, örök Isten, a Felkent, a Győztes

G G/F# Em7 D2 C2 C/H Am7 Dsus
D

Angyalkórus zengi himnuszát: méltó, méltó, méltó a Bárány!

„Bizony, mondom nektek: Amit e legkisebb testvéreim közül eggyel is tettetek, velem tettétek!” (Mt 25,40)

Mily nagy vagy Urunk

<https://www.youtube.com/watch?v=w-qumF224kA>

Kotta:

<http://worship.golgota.hu/WorshipResource/Akkordok/N/Nagy%20vagy%20Urunk.htm>

A F#m

Ő tündöklő Király, fénye ragyog ránk,

D²

Hadd örvendjen a Föld, örvendjen a Föld.

A F#m

Ő fényben lakozik, s a sötét eltűnik,

D²

D²

Hangjára megremeg, ha szól az megremeg.

A

Mily' nagy vagy Urunk, énekeljük:

F#m

Nagy vagy Urunk, mind meglátjuk,

D^{maj7} E A

Nagy, mily' nagy vagy Urunk.

Örökké létező, kezében az idő

A kezdet és a vég, a kezdet és a vég.

Az Egyetlen Isten, ki Atya, Fiú, Lélek,

A megölt Bárány, a Győztes Oroszlán.

Méltó nagy Neved,

Minden név felett,

A szívünk áld,

Mily' nagy vagy Urunk

2.4. Pedagógiai vonal leírása:

2.4.1. Tantörténetek

„Bizony, mondom nektek: Amit e legkisebb testvéreim közül eggyel is tettetek, velem tettétek!” (Mt 25,40)

A fel nem ismert király

Aranyszöveg: „A világban volt és a világ általa lett, de a világ nem ismerte meg őt. Az övéi közé jöve, és az övéi nem fogadják be őt. Valakik pedig befogadják őt, hatalmat ada azoknak, hogy Isten fiaivá legyenek, azoknak, a kik az ő nevében hisznek;” (János 1,10-12.)

Talán van közöttetek valaki, aki hallott már Alfréd királyról. Alfréd király sok száz évvel ezelőtt uralkodott Angliában. Ma pedig, ha Winchester városába látogathatnátok, egy szobrot találnátok Nagy Alfréd királyról, amely egy faragatlan gránittömbön áll. Alfréd király emlékét az angolok nagy tiszteletben őrzik a szívükben mind a mai napig.

Alfréd csak 23 éves volt, amikor király lett. A fiúk talán azt hiszik, hogy egy király élete dicsőséggel és pompával van tele, de Alfréd király mást tapasztalt. Kilencszer kellett a dánokkal megküzdenie, akik akkor ellenségei voltak. Végül is a dánok békét kértek és megesküdtek, hogy elhagyják az

országot. De nem tartották meg ígéretüket, hanem folytatták a háborúskodást a király ellen.

Négy éve volt már Anglia királya Alfréd, amikor menekülésre kényszerült, hogy pusztá életét megmentse. Hadserege szétszóródott, országa pedig az ellenség kezébe került. Alfréd király ekkor egyszerű szolgálai áruhába öltözött, s hontalanul és barátok nélkül vándorolt az országban.

Amint Alfréd király így hontalanul vándorolt, egyszer csak egy szegény tehénpásztor kunyhójához érkezett és menedéért könyörgött. Sem a tehénpásztor, sem a felesége nem ismerték fel a királyt.

Kedves gyerekek - Vajon ez a történet nem hasonlít egy másik, Alfrédnél sokkal nagyobb király történetére, aki mint csecsemő jött le a Mennyből ide a mi világunkba?

A Bibliában azt olvashatjuk, hogy a „saját világába jött, de az övéi nem fogadták be őt”. Nem volt számára hely sem a fogadóban, sem az emberek szívében; kint kellett megszületnie egy istállóban az állatok között.

Mennyire megrémült és meglepődött volna a történetbeli pásztor és a felesége, ha valaki így szólt volna hozzájuk: „Nem ismeritek fel, aki köztetek van, pedig Ő a királyotok!” - Mennyire megadták volna a tiszteletet Alfréd királynak, s mindenből a legjobbat adták volna neki! De nem ismertek rá és ezért nem adták meg neki, ami megillette volna.

Mit gondoltok, hogyan bántak a királyukkal?

Talán van közöttetek, aki olvasta már az erről szóló történetet. A tűz mellé ültették, hogy gondja legyen rá és vigyázzon a kemencében sült kalácsra. Emiatt a király elszomorodott a tűz mellett, hogy ilyen az ő népe, és megfeledkezett a kalácsról. Végül a pásztor felesége gorombán felrázta, látván, hogy az egész kalács hamuvá égett, s így szólt a királyhoz: „Úgy?! Boldog lennél, ha ehetnél belőle, és mégsem tudsz vigyázni rá, lusta dög!” - Micsoda szavak, milyen beszéd ahhoz, aki a királya volt, és az életét adta azért, hogy békét biztosítson számára, szabadulást és boldogságot!

Ez is mennyire hasonlít arra, ami egy másik, nagyobb királlyal történt, aki úgy járt népe között, mint egy szegény ácsmester fia! Nem Józsefnek, az ácsnak fia volt Ő: hanem Isten volt az Atyja a mennyben, és Isten küldte el, hogy Megváltónk és Királyunk legyen.

Angyal jelentette meg a pásztoroknak, hogy Megváltó született. A keleti bölcseket egy csillag vezette a gyermek Jézushoz. Azok úgy tisztelték őt, amint királyokat szokás: ajándékokat vittek neki. Az emberek mégis azt tartották róla, hogy csak az ágymester fia.

Amikor Jézus emberré lett, ismeretlenül járt-kelt - nem voltak barátai, nem volt otthona. Azt olvassuk róla: „*nincs fejét bova lehajtania*” (Lk. 9,58.), és „*a világban volt, és a világ általa lett, de a világ nem ismerte meg őt: saját világába jött, és az övéi nem fogadták be őt*” (Jn. 1,10-11.). Népe egész életén át szegyenletesen bánt Vele, és végül kivetették maguk közül és megölték.

Ott a keresztfán halt meg – „*az Iga a nem igazakért, hogy elvezessen minket Istenhez*” (1. Pét. 3,18.). „Mert az, aki nem ismert bűnt, bűnné tette értünk, hogy mi Isten igazsága legyünk Őbenne” (II. Kor. 5,21.). „Mert ismeritek a mi Urunk Jézus Krisztus adományát; hogy gazdag létére szegénnyé lett értetek, hogy ti az ő szegénysége által meggazdagodjatok” (II. Kor. 8,9.).

Kedves gyerekek - az Úr Jézus feltámadott a sírból, és még most is az Isten jobb keze felől ül, ahol a mennyei seregek imádják és magasztalják. De ebben a bűnös világban még most is megvetik és elutasítják Őt az emberek. Még most is jön alázatosan minden szív ajtajához kopogtatni, és vágyakozik rá, hogy befogadják Őt, mint Megváltójukat.

Az érettünk átszűrt keze még mindig kopogtat, Megváltód szemei még mindig rád figyelnek és gyengéden hívnak.

- Te hogyan bánasz Vele?
- Kinyitottad már neki szíved ajtaját?
- Befogadtad már, mint Megváltódat?

Ne késlekedj, mert csak a ma a tiéd, holnap már talán késő lehet. Ha még nem mondtad neki, hogy drága Jézusom, lépjél be az én szívembe is, szeretettel várlak, akkor ma tedd ezt meg. Mond Neki: „sokáig ellenálltam kopogtatásodnak, mivel a szívem tele volt bűnnel, de a te szereteted legyőzött, óh jöjj be áldott Megváltó a szívembel!”

Ha már befogadtad őt, mint Megváltódat, akkor ma tedd Úrrá és Királyné teljes szíved és életed fölött! Add meg neki a dicsőséget - add neki mindenedet! Ő a te urad, borulj le előtte! (Zsolt. 45,12.)

Ó, micsoda szégyen, hogy sokaktól csak azt kapja a mi kedves Megváltónk, amit Alfréd király kapott a tehénpásztor feleségétől: lenézést és szidást!

Alfréd királynak azonban nem kellett egész életén át ismeretlen és trónjától megfosztott királyként vándorolnia. Végül jóra fordult minden, diadalmaskodott. Időben összeszedte embereit, hirtelen rajtaütött ellenségeinek táborán, és annyira szétszórta őket, hogy azok kimenekültek az országból és meghagyták neki az országát és a királyságát.

Ez fog történni akkor is, ha Istentől választott hatalmas Király, az Úr Jézus is visszajön egyszer, hogy az egész föld felett uralkodjék, mint „*királyok Királya és uraknak Ura*” (Jel. 19,16).

Eljön az a nap, amikor minden térd meg fog hajolni a mi nagy Királyunk előtt. Visszajön újra. Először eljön, hogy magához vegye az övéit - azokat, akik elfogadták Őt Megváltójuknak. Később aztán visszahoz magával bennünket, hogy vele együtt éljünk és uralkodjunk ezen a földön. Micsoda nap lesz az! De boldogok leszünk, hogy az Övéi vagyunk!

Magadévá fogadtad már ezt a csodálatos Megváltót? Ha eddig még nem, akkor kész vagy Őt elfogadni most, szeretnéd ezt megtenni?

Isten azt mondja nekünk, hogy mindannyian vétkeztünk. Mivel azonban Isten tudta, hogy mi magunk semmiképpen sem tudjuk kiérdemelni a mennyet, elküldte az Úr Jézust, hogy magára vegye a büntetést a mi bűneinkért - hogy meghaljon helyettünk.

A megváltás, amit kereszthalálával végzett el érted, ingyen van. Csak annyit kell tenned, hogy mint bűnös jössz Hozzá, és elfogadod Őt személyes Megváltódnak.

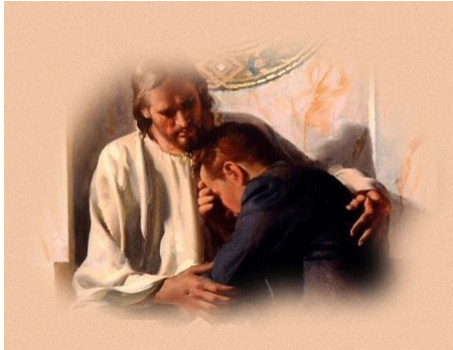
Meg akarod ezt tenni most?

Forrás: http://igemorzsza.hu/gyerek_oldal/bibliai_tort/tartalom.html

Kép forrása: http://3.bp.blogspot.com/-D43uX5qHhFA/UuKigtCqnQI/AAAAAAAAABdc/wqP3l4hykmc/s1600/jesus_of_nazareth2.jpg

„Bizony, mondom nektek: Amit e legkisebb testvéreim közül eggyel is tettetek, velem tettétek!” (Mt 25,40)

A legszebb könnycsepp

Angyalt küldött a földre a Jó Isten, hogy vigye fel az égbe a legszebb könnycseppet.

Az angyal bejárta az országot, világot. Végre rátalált egy özvegy édesanyára, aki egyetlen gyermekének koporsója felett hullatta könnyeit. Minden könnycseppje igazgyöngynek látszott, szikrázott rajtuk a napsugár. Az angyal azt gondolta, hogy könnyen teljesítette a feladatot. Túl korán örvendezett. Isten ugyan megdicsérte őt szorgalmáért, de azt mondta, hogy szebb könnycsepp is van a világon.

Az angyal ismét útnak indult. Másodszor egy ártatlan kisfiú könnyét vitte az égi trónus elé, de ezzel sem teljesítette feladatát. Újból a földre röppent. Villámgyorsan gyűjtögette a legkülönbözőbb könnycseppeket: Hálakönnyből, keserű csalódásból kihullajtottat, bánatos édesapáét, szomorú édesanyáét, haldokló emberét... Isten azonban mindezekre azt válaszolta: szebb könnycsepp is van a világon!

Szomorú volt az angyal, mert nem tudta teljesíteni Isten kívánságát. Bele is fáradt a sok keresésbe. Betért egy templomba pihenni. Úgy gondolta hiába minden igyekezete, a legszebb könnycseppre soha sem talál rá.

A templom félhomályában egyszer csak egy embert vett észre, aki félrehúzódva keserűen zokogott. Saját bűneit siratta, nem talált vigaszt, mert átérezte szörnyű tettét: az Istent bántotta meg. Ezért folyt a könnye és meleg esőként áztatta a poros követ. Az angyal nyomban mellette termett: szemkápázatatóan ragyogott valamennyi könnycsepp, miközben tarsolyába gyűjtögette őket. Érezte, hogy végül mégis sikerül teljesítenie a rábízott feladatot. Valóban a könnycseppek oly szépek voltak, hogy az angyal nem tudta levenni róluk a tekintetét.

Amikor a könnycseppekkel odaállt a Jó Isten elé, dicséretben részesült. Isten így szólt hozzá:

- Látod nincs szebb ragyogás, nincs aranyosabb fénysugár, mint ami a bánat könnyéről verődik vissza. Mert a bánat fakasztotta könnycseppek igaz szeretetről tanúskodnak, és csillogásukkal a bűntől megmenekült szabad ember szépségéről győzik meg a világot. A bűntől felszabadult ember az örökkévalóság fényét sugározza.

Ha vétkezel, szállj magadba és őszintén bánd meg bűneidet. Isten a megtérő bűnösnek mindig kész megbocsátani.

Forrás:

<http://erdelyikeresztyenek.network.hu/forumtema/tanmesek-rovid-tortenetek>

Kép

forrása:

http://3.bp.blogspot.com/_dbjeyai3DYw/TRiwTsEGhAI/AAAAA/AAACt0/sOrutf-C7x4/s1600/gyonas-bunbanat.gif

Isten üzenete

Figyeltelek, ahogy ma reggel felkeltél. Reméltem, hogy beszélgetsz majd velem, még ha csak néhány szót is: megkérdeznéd a véleményemet, vagy megköszönnéd azokat a jó dolgokat, amelyek a napokban történtek veled. De észrevettem, hogy nagyon elfoglalt voltál.

Megint vártam, amikor föl-alá szaladgáltál a házban és készülődté. Túlságosan lekötött az, hogy milyen ruhát vegyél fel. Tudtam, hogy lenne pár perced, hogy megállj egy pillanatra és köszönj, de te túl elfoglalt voltál.

Egyszer egy ideig tétlenül várahoztál, 15 percig dologtalanul üldögéltél. Aztán láttam, hogy talpra ugrasz, és már azt hittem, beszélgetni akarsz velem. De végül a telefon után nyúltál, és felhívtad egy barátodat, hogy megtárgyaljátok a legújabb pletykákat.

Egész nap türelmesen néztelek. Azt hiszem, a sok elfoglaltságod miatt nem értél rá, hogy bármit is megossz velem. Sokkal több dolgod volt annál, mintsem hogy szakítani tudtál volna rám egy kis időt.

Észrevettem, hogy ebéd előtt körülnéztél. Talán kínosnak érezted, hogy hozzám szólj, ezért nem hajtottad meg a fejed. Viszont megláttad, hogy 3-4 asztallal arrébb néhány barátod köszönetet mondott, mielőtt nekiláttak volna az étkezésnek, de te mégsem tetted ezt. Nem baj!

Amikor hazamentél, úgy tűnt, hogy otthon is sok dolgod van. Miután néhányat elvégeztél közülük, bekapcsoltad a tévét. Nem tudom, hogy te szereted-e a tévét, vagy sem, mert nem sok lényeges dolog történik ott. Ennek ellenére sok időt eltöltesz a készülék előtt, nap mint nap,

holott nem gondolsz közben semmire, miközben csak bámulod a képernyőt.

Ismét türelmesen vártam, míg tévzés közben megvacsoráztál. Ez alkalommal sem szóltál hozzám.

Lefekvéskor úgy láttam, hogy már túl fáradt voltál. Jó éjt kívántál a családnak, majd bezuhantál az ágyba és pillanatok alatt el is elaludtál. Nem baj!

Talán még észre sem vetted, hogy én mindig ott vagyok melletted. Türelmesebb vagyok, mint gondolnád. Még van idő, és remélem, hogy egyszer majd fogsz velem beszélgetni.

Szeretnék megtanítani arra, hogy légy türelmes másokkal. Nagyon szeretlek téged, és minden nap várok egy fejbólintásra, egy imára, vagy a szíved mélyéről feltörő hálaadásra. Nagyon nehéz egyoldalúan beszélgetni veled.

Nos, amikor te másnap ismét felkelsz, én újra várni fogok rád a szeretettemmel. Remélem, az új nap során szánsz rám egy kevés időt.

<http://havannacsoport.hu/index.php/tanulsagos-tortenetek/isten-uzenete>

2.4.2. Evangélium témáját feldolgozó vers

„Ezután a balján állókhoz szól: „Távozzatok tőlem, ti átkozottak, az örök tűzre, amely az ördögnek és angyalainak készült. Mert éhes voltam, és nem adtatok nekem enni; szomjas voltam, és nem adtatok inni; idegen voltam, s nem fogadtatok be; ruhátlan voltam, és nem takartatok be; beteg voltam és börtönben sínylődtem; s ti nem látogattatok meg engem!” (Mt 25, 41-44)

Jézus kopog!

Jézus halkán kopog, a gazdag ajtaján,
türelmesen várja, nincs otthon talán?
Kopogást nem hallja, süket a lelki fül,
pedig a nagy Király, rangrejtve áll kívül!
Gazdag, azt gondolja: neki mindent lehet,
mi szem – száj ingere, pénzéért azt vehet.
Éli a világot, vígan tivornyázik,
míg a szegény szomszéd, éhezik és fázik.
Évtizedek múlnak, lassan bealkonyul,
nem nyílik az ajtó, Jézus, tovább vonul.

Ó de mi lesz, ha majd a halála után,
gazdag fog kopogni, mennyország ajtaján?
Földön nem fogadta Jézust, a nagy Királyt!
Hiába döngöti már, a menny ajtaját!
Nem fogadta Jézust, mit kap majd válaszul?
Hallhatatlan lelke, a tűz- tavába hull!

Pecnyík Pál

Kép

forrása:

http://s4.images.www.tvn.hu/2010/12/24/18/06/www.tvn.hu_9e443acb490211ff0d461e47dc1c89a5.jpg

„Bizony, mondom nektek: Amit e legkisebb testvéreim közül eggyel is tettetek, velem tettétek!” (Mt 25,40)

Juhász Magda - De jó lenne...

De jó lenne jónak lenni,
mindig, mindig csak szeretni,
lelkem szállna, mint a lepke,
olyan könnyű, lenge lenne.

De jó lenne jónak lenni,
csak a szépet észrevenni,
nem félni, és nem remegni,
mindig, mindig csak szeretni.

De jó lenne jónak lenni,
a nagy Istent megkeresni,
a lábához kuporodni,
és az Igét befogadni.

De jó lenne... de nem lehet.
Farkasok közt nem élhet meg,
aki bárány, aki balga,
megrohanja azt a falka.

Megrohanják, leteperik,
mert a jót itt nem szeretik.
Lelkünk fáradt, szívünk remeg,
nincs közöttünk aki szeret?

Gyilkosságok, fegyver, átok
miért sújtja a világot?
Hisz` szeretni könnyebb lenne,
lelkünk szállna, mint a lepke.

De jó lenne jónak lenni,
egymás kezét megkeresni,
és a gonoszt mindörökre
eltemetni, elfeledni.

De jó lenne jónak lenni...

Budapest, 2007.

Forrás: <https://www.poet.hu/vers/606>

*„Bizony, mondom nektek: Amit e legkisebb testvéreim közül eggyel is tettetek,
velem tettétek!” (Mt 25,40)*

Assisi Ferenc – Újévi imádság

Ó szelíd és alázatos Jézus, hallgass meg.

Mások megbecsülésének a kívánásától szabadíts meg Jézus.
Mások szeretetének a vágyásától szabadíts meg Jézus.
Mások dicséretének a kívánásától szabadíts meg Jézus.
Az elsőbbségben részesítés kívánásától szabadíts meg Jézus.
A tanácsom kikérésének a vágyásától szabadíts meg Jézus.
Mások helyeslésének a kívánásától szabadíts meg Jézus.

Azon félelmentől, hogy megaláznak, szabadíts meg Jézus.
Azon félelmentől, hogy semmibe vesznek, szabadíts meg Jézus.
Azon félelmentől, hogy megszidnak, szabadíts meg Jézus.
Azon félelmentől, hogy bírálgatnak, szabadíts meg Jézus.
Azon félelmentől, hogy megfélekedeznek rólam, szabadíts meg Jézus.

Azon félelmentől, hogy nevetségessé tesznek, szabadíts meg Jézus.

Azon félelmentől, hogy igazságtalanul bánnak velem, szabadíts meg Jézus.

Azon félelmentől, hogy meggyanúsítanak, szabadíts meg Jézus.

Jézus add meg a kegyelmet vágni arra, hogy másokat szeressenek
jobban, mint engem.
Jézus add meg a kegyelmet vágni arra, hogy másokat becsüljenek
többre, mint engem.
Jézus add meg a kegyelmet vágni arra, hogy a világ szemében
mások növekedjenek, én pedig legyek kisebb.
Jézus add meg a kegyelmet vágni arra, hogy mások legyenek
kiválasztva, én pedig legyek félretéve.

Forrás: <https://keresztynversek.wordpress.com/category/szerzok-szerint/assisi-ferenc/>

2.4.3. Evangéliumhoz kapcsolódó foglalkozások

Élménypedagógiai feladat

*„Bizony, mondom nektek: Amit e legkisebb testvéreim közül eggyel is tettetek,
velem tettétek!” (Mt 25,40)*

Jócelekedetek

Folytassuk az elmúlt alkalmon elkezdett forgatókönyvet. Mivel tudjuk talentumainkat kiaknázni és mások javára fordítani?

Ráhangolódásképpen játszunk egyet. Írjunk a papírunkra 2 igaz, de hihetetlen és 1 hamis, de hihető állítást. A téma pedig: Egy eset, amikor önmagamat felülmúlva segítettem. A többi közösségi tag feladata az, hogy kitalálják, a három közül melyik a helyes, tehát igaz állítás?

Második körben írjunk két hihető, de hamis, és egy hihetetlen, de igaz állítást, amikor nagy szükségben voltunk, de valaki a segítségünkre sietett. Ez esetben is az igaz állítást keressük.

A közösségi tagok leírhatják a felolvasott mondatok sorszámait szavazatként a papírjukra, vagy a kő-papír-olló mintájára háromra megmutathatják kezükön az igaznak ítélt állítás sorszámát. Ezzel elkerülhetjük a bekiabálást és minden közösségi tagot aktivizálhatunk.

A szavazatok után mindenki fejtse ki röviden, miért szavaz az adott állításra, végül a felolvasó mondja el a helyes megoldást.

Ez a játék segít egymás mélyebb megismerésében és a jócelekedetek sokaságának felidézésében, amikért hálásak lehetünk, és amiket a jövőben mi magunk is gyakorolhatunk.

Halk ének mellett a játékot követően tegyük ki papírjainkat a kör közepére elhelyezett kereszt elé, miközben egy-egy hálaimát fogalmazzunk meg az Úr Isten felé. Kezdhethetjük így a mondatunkat: „Köszönöm, Uram, hogy...” „Hálás vagyok Uram, hogy megsegítetted...” „Olyan jó Uram, hogy Te...”

Az imádságot követően beszéljünk a jócelekedetek fontosságáról, saját életünkben megvalósíthatóságáról, kiválaszthatunk egy személyt, akire különösen is figyelni fogunk a közösségi alkalom után, majd véglegesítsük a jócelekedet forgatókönyvünket vagy akár készíthetünk egy új célcsoportra is egyet.

Megtehetjük azt is, hogy saját jócelekedet pörgettyűt hozunk létre. Ehhez nem kell más, csupán egy kör alakú papír, melynek egyik oldali cikkelyeibe felírunk általunk reálisan megvalósítható jócelekedet típusokat, a másik oldalára pedig neveket, vagy személyismertetőket sorolunk fel. Minden reggel egy, a lap közepére helyezett ceruzával kipörgethetjük az aznapi jócelekedetet, amire különösen is törekedni fogunk; vagy az aznapi személyt, akivel különösen is igyekszünk kedvesnek lenni. E kettőt kombinálhatjuk is, és a napunk során akár hányszor pörgethetünk újabb megvalósítható jócelekedetet.

Készítette: Csonka Laura

Templomi feladvány „A” év, Évközi 34. Vasárnap

„Bizony, mondom nektek: Amit e legkisebb testvéreim közül eggyel is tettetek, velem tettétek!” (Mt 25,40)

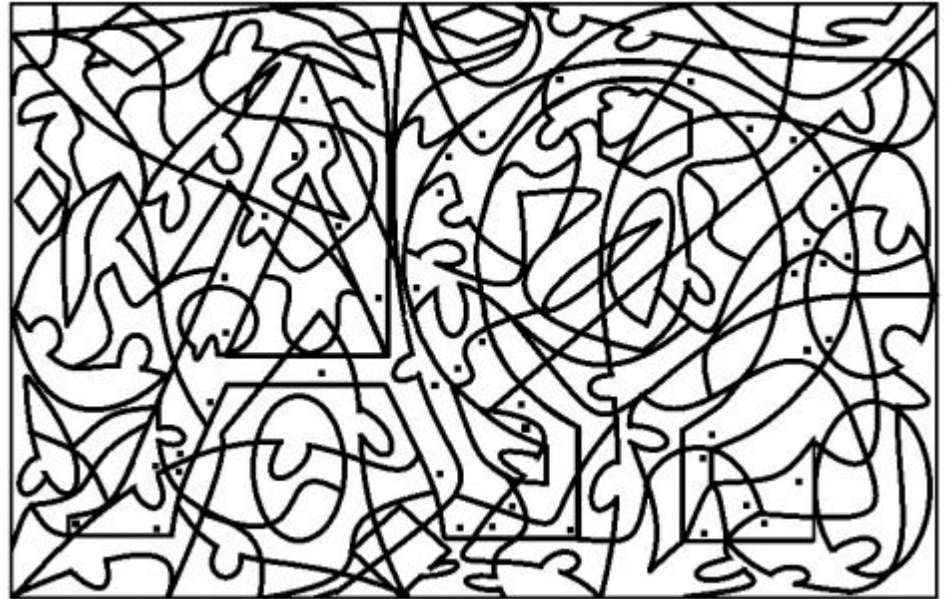
Vasárnap arról fogunk hallani a templomban, hogy Jézus az utolsó napon ítéletet fog tartani. A jókat, a jóságra törekvőket, a vele szeretetegységben lévőket megjutalmazza, a gonoszok, a Jézussal és

embertársaikkal nem foglalkozók azonban magukra vonják méltó büntetésüket.

Jézust több névvel is meg szoktuk nevezni. Ilyen pl.: Úr, Mester, Isten Báránya, Isten egyszülött Fia, Kezdet és a Vég... Ahhoz, hogy megtudd, utóbbit a görög nyelvben hogyan nevezik, old meg a következő feladatot.

Amennyire csak lehet, törekedj te magad is a jóságra és a szófogadásra, de legfőképpen az Istennel való kapcsolatod mélyítésére. Használd fel a szabadidődet az Istennel való személyes kapcsolt kiépítésére imáidban, keresztény énekeiddel és a szentmisén való ünneplésben.

ÁRNYKÉP: satírozd be a fekete pöttyös területeket !

2.4.4. Evangéliumhoz tartozó festmények

Utolsó ítélet – A juhok és kosok szétválasztása. 6. század körül készült mozaik a Saint ApollinareNuovo bazilikából (Ravenna, Olaszország)

2.5. Kérdések az evangéliumhoz

- Észreveszem-e és felismerem-e Jézust az éhezőben, a szomjazóban, a ruhátlanban, a menekültben, a betegben, a börtönben lévőben?

-

3. Oratio – imádság

3.1. A szentmise első könyörgése

3.2. Szerzetes közösségek imája:

Mennyei Atyám, Jézus nevében kérek, küldd el Szentlelkedet, hogy felismerjem Fiadat azokban az emberekben, akikkel találkozom, különösen a szegényekben, s konkrét és bátor cselekedetekkel tudjam szeretni és szolgálni őket! Amen.

Pálos Nővérek

4. Contemplatio – szemlélődés (fotók)

5. Condivisio – megosztás

5.1. Örömhír megfogalmazások

Nekem ebben a szakaszban az az örömhírem, hogy...

- Ahogy Keresztes Szent János is tanítja: Isten, aki maga a Szeretet (vö. 1Jn 4,16), életünk alkonyán a szeretetünk alapján fog megítélni bennünket szeretettel.

6. Actio, operáció – tettekre váltás

6.1. Tanúságtétel megfogalmazások

Engem ez az evangéliumi szakasz arra ösztönöz, hogy...

Éljem konkrétan az irgalmas szeretet testi és lelki cselekedeteit (vö.

1Jn 3,18)!

